

Het sprookje van Eros en Fabel

Novalis schreef een roman, Heinrich von Ofterdingen. Heinrich beleeft daarin vooral wat Novalis zelf ook doormaakte in zijn korte leven. Binnenin deze roman is een sprookje, dat als het hart of de centrale as van het gebeuren kan worden gezien of als de kiem van de blauwe bloem, die Heinrich zoekt. De blauwe bloem wordt hier tot symbool van het eeuwige, voor zover je die binnen jezelf kunt terugvinden. Je eigenlijke tijdloze wezen. Hoe kan hij in mij gaan bloeien?
Zomer 2016 schreef ik dit:

De Blauwe bloem

Novalis begon te zoeken
naar de blauwe bloem
ik dacht want blauw
is de kleur van de hemel

die kleur die langzaam open gloeit
uit diep en zwart fluweel
van donkere nacht
waar zwijgend universum
vol sterren op mij wacht

tot ik zoekend zelf
een zon kan worden die de dauw
van witte nevels smelt
en uit mijn schaduw bloemen blauw
een hemel wel gelijk

het oeroud bos ontluikt
bodem vol klokjesblauw
betoverende droom
van stilstaande tijd

Het sprankelende sprookje van Eros en Fabel gaat over de groei van de innerlijke kosmos in de mens, zijn bestemming. Het sprookje speelt zich af in vier werelden oftewel op vier niveaus van bewustzijn. In feite zijn het er drie, Sterrenwereld, Maan en Aarde, maar de aarde is gespleten. We hebben twee verschillende hersenhelften, twee voeten en twee handen. Man en vrouw. We weten wat licht is omdat er ook donker bestaat. We weten van goed omdat er kwaad is. Op aarde leven we in polariteiten: we leren aan tegenstellingen. Wat je tegenwoordig 'bipolair' noemt is een zeer groteske uiting van die normale aanleg. Vier werelden dus om de blauwe bloem in te zoeken.

Wie is Novalis?

Novalis, pseudonym van Friedrich von Hardenberg, leeft maar kort: van 1772 tot 1801. Hij is één van die mensen, die in de kleine of 'gewone' dingen, het hogere, de configuratie van de gebeurtenissen in de eeuwigheid, kan en wil herkennen. Het verlangen en ook het vermogen van Novalis om 'alles in alles' te kunnen zien en beleven maakt hem tot een, zo niet *het* hoogtepunt der Romantiek. In onze tijd, ruim 200 jaar later kennen we het hologram: elk onderdeel van deze ruimtelijke projectie bevat het geheel. En we weten tot op moleculair niveau dat je materie uniek is. In je iris en je vingerafdruk ben je onverwisselbaar en in één haar is je unieke samenstelling en geschiedenis is terug te

vinden. Het molecuul DNA wordt gezien als je steepjescode of identiteit. En we hebben inmiddels ook het internet, waarin ieder op aarde met iedereen verbonden is via smartphones en satellieten in de ruimte. We hebben nanotechnologie en we hebben 'clouds' vol informatie. Het begint er op de een of andere manier op te lijken. We zullen dit inderdaad in het sprookje tegenkomen.

Novalis verbindt ook het verre verleden met de uiteindelijke toekomst. Minder materieel, maar wel helemaal in het hier en nu bestaand en werkend is er 200 jaar na Novalis de reïncarnatietherapie. Daar werk je met vorige levens van je cliënten, en ook met hun 'tussenlevens' tussen de aardse incarnaties in, die zich in de geestelijke en zielenwereld afspelen. Daar ben ik dat wonderlijke gegeven ook tegengekomen, dat wat we op aarde beleven en wat we op aarde zijn, tegelijk het uitgekristalliseerde eindpunt is van wat al weeft en leeft in hogere werelden. De gestolde realiteit van levende processen, die er in hogere werelden altijd al zijn. In de reïncarnatietherapie leer je het lot en je bestemming herkennen als karma. Je ontdekt karma niet als straf, zelfs niet als les, maar als zich ontwikkelende volmaakt aan het grote harmonische proces der voleinding bijdragende klanken. Mythen en sprookjes herken je als de 'taal' van deze processen.

Novalis is mijningenieur en door de natuurwetenschappelijke ontdekkingen van zijn tijd gefascineerd. Hij wil ze in zijn sprookje laten zien, de geheimzinnige krachten van *elektriciteit, magnetisme en het pas in 1791 ontdekte galvanisme*. Toen ontdekte Luigi Galvani namelijk, dat een spier van een dode kikker door aanraking met metaal, door statische elektriciteit, kon gaan stuip trekken. Daardoor leek het er op alsof via een metaal in bezield een levend wezen als mens of dier het de elektriciteit de kracht was die het bewegen deed. Waren deze in de natuur verborgen krachten niet de krachten van de goden zelf? Novalis overwoog de prinses, die hoog in de sterrenhemel wacht op haar van de aarde komende prins, te laten wekken door een dergelijke kracht. Ook het magnetisme was nog maar juist ontdekt en hij wilde die nieuwe wonderbaarlijke kracht gebruiken, die altijd maar naar het Noorden wees. Daar in het noorden woont de koninklijke ster Arcturus, die eeuwig, zowel in de zomer als in de winter, aan de hemel staat.

Tenslotte het alledaagse haast armoedige zink: Voordien kende men het zink slechts als erts, waaruit men het rechtstreeks met koper kon verbinden tot het op goud lijkende messing. Het winnen van zuiver zink is pas veel later gelukt dan bij andere metalen. Dat kwam omdat het al door een lage temperatuur uit zijn erts vrijkomt, maar dan ook al heel snel verdampt. In ditzelfde laatste decennium van de 18e eeuw ontdekte men bij toeval door een in die damp gehouden koude plaat, dat daarop zinkbloemen neersloegen. Een prachtig beeld: metaal gaat door het vuur, wordt zuiver en wordt tot bloem. Bij Novalis spreken deze nieuwe ontdekkingen van toekomstige door de mens beheerste krachten: de weg naar een geheel nieuwe schepping van de vormen waarin de eeuwige waarheden zich manifesteren. Metalen komen in zijn sprookje daarom ook voor, maar nieuw.

In Novalis 'Werke und Briefe' (München 1968) zegt hij wat hij met zijn opvatting van romantiek bedoelt: 'De wereld moet geromantiseerd worden. (.....) Door deze activiteit wordt het lagere zelf met een beter zelf geïdentificeerd. (....) Wanneer ik aan het gewone een hogere betekenis toeken (.....) en aan het eindige de schijn van het oneindige, dan romantiseer ik het. -Omgekeerd is de actie die vereist is voor het hogere, onbekende, oneindige (.....) Dat gaat dan alledaags lijken'.

Novalis, Goethe en het sprookje

Novalis kende het werk van Goethe en had er ook zijn mening over. Zij woonden vrij dicht

bij elkaar en Schiller woonde helemaal in de buurt. Er waren ontmoetingen en gesprekken, zelfs een paar keer met zijn drieën en hoewel Novalis Goethe zeer bewonderde durfde hij zich bijvoorbeeld over Goethes ontwikkelingsroman Wilhelm Meister zeer kritisch te uiten. Hij stoorde zich (in zijn filosofische verhandelingen) ernstig aan de opzet van de 'Wilhelm Meister'. Hij noemt het een fataal en dwaas boek, totaal onduidelijk en de 'oeconomische Natur' zou in alles doorgedrongen zijn en het hogere recht der innerlijke wereld hebben tekort gedaan. Aan het slot van een groter geheel van Goethes 'Unterhaltungen deutscher Ausgewanderten' was het sprookje opgenomen over de groene slang en de schone Lelie. Het sprookje van Novalis is opgenomen in het grotere geheel van zijn ontwikkelingsroman 'Heinrich von Ofterdingen'.

Zijn poging om het beter te doen dan Goethes bekende ontwikkelingsroman Wilhelm Meister. Jawel, en hij was oprecht geïnteresseerd in de nieuwste wetenschappelijke bevindingen. Drie metalen komen voor als lichamen van drie ondergrondse koningen in Goethes sprookje van de groene slang en de schone Lelie, maar voor Goethe waren de metalen nog als vanouds: Het goud hoort bij de zon, het zilver bij de maan en het 'erts' bij de aarde. Hij ziet ze in hun wezen of oerbeeld van wijsheid, schoonheid en kracht, en minder als materie en de nieuwste natuurwetenschappelijke ontdekkingen daarover. Novalis wilde verder gaan. Als een hogere metamorfose? Het sprookje van Eros en Fabel, dat Klingsohr vertelt, zou als een hologram of een spiritueel DNA de hele roman en eigenlijk de hele menselijke ontwikkeling moeten kunnen weerspiegelen.

Hij wilde in zijn Heinrich von Ofterdingen een andere en betere vorm van ontwikkeling schetsen. Daarbij zou een uitdrukking als 'leerjaren' zoals Goethe die voor Wilhelm Meister gebruikte, totaal onmogelijk zijn, omdat dat suggereert dat je al een zeker doel in het oog hebt, dat er nog niet is. Bij hem, in zijn Heinrich von Ofterdingen echter, is het einddoel in het begin al helemaal aanwezig, en wel in de blauwe bloem terwijl ook Heinrichs rijpingsproces in het boek van de kluizenaar reeds beschreven bleek te zijn. Er is geen kans op verdwalen en verstrikkingen, want al het latere is in heel speciale aanduidingen al vanaf het begin geconfigureerd. De tekst van Novalis' sprookje is evenals bij Goethe een verhaal binnen een verhaal; hier wordt gepoogd het tijdsgebeuren mede vanuit de geschiedenis te bevatten. De roman 'Heinrich von Ofterdingen' bleef onvoltooid. Novalis stierf heel jong. Heinrich heeft een lot, dat lijkt op wat Novalis zelf door moest maken. Het speelt zich echter af in de Middeleeuwen, waar Heinrich de dichter Klingsohr ontmoet. Klingsohr vertelt hem het sprookje van Eros en Fabel, de Liefde en de Poëzie. Hier wordt geen rivier tussen geestelijke en stoffelijke wereld overgestoken, maar gaat het uit van een alomvattend kosmisch hemels bewustzijn en hoe het aardse bestaan daarmee verbonden wordt.

Vorige levens

Kun je de vraag 'wie is Novalis' wel voldoende bespreken zonder ook te kijken naar zijn vorige levens? Vooral als reïncarnatietherapeute zou ik daar niet voor moeten terugdeinzen. We kunnen ze niet zomaar als feiten vaststellen, maar wel was er een grote ingewijde, Rudolf Steiner, die ze klip en klaar heeft opgenoemd, en dan wil ik dat wel vanuit mijn denken en ervaringen bekijken.

Ik herinner me hoe één van mijn eerste reacties op het sprookje, niet als oordeel maar als open vraag, was: hoe durft hij dat? (de zon wordt zwart...) Hoe durft hij het aan om zó te schrijven zoals de evangelist Johannes in zijn Apocalyps? Dezelfde Johannes, die de Heer lief had? Ik had weliswaar vernomen, dat Rudolf Steiner, de ingewijde die kort na 1900 de Anthroposophie op aarde bracht, in Novalis de wedergeboorte heeft gezien van de schilder Rafaël, Johannes de Doper en de profeet Elia, maar dat leek verder weg. Dat zijn zulke grootheden. Elia, die met God sprak, die zijn mantel doorgaf aan Eliza en die vanuit zijn

voltooide aardse bestaan in een vurige wagen opsteeg naar de hemel. Die vurige wagen lijkt me duidelijk: het snelle voertuig van zijn vurige liefde voor de geestelijke wereld. Ook van Johannes de Doper vind ik zijn totale vurige overgave aan het dienen het opvallendst. Het kost hem zijn hoofd en zijn aardse leven. Na zijn dood inspireerde hij de discipelen van Jezus, en zo ook de evangelist Johannes. Rafaël op zijn beurt inspireert nog steeds miljoenen mensen, evenals Novalis (zoals met de tekst van het kerklied 'Als ik Hem maar kenne').

Mijn wat angstige vraag: 'hoe durft hij?' verandert in de voorzichtige dankbare vaststelling: 'Wat fantastisch, dat hij dit heeft gedaan. Nu kunnen wij het ook'. Hoewel, wat is het eigenlijk, dat wij nu kunnen? Dat begon ik te beseffen door het maken van het blauwe bloem-gedicht, en zal ik in het omgaan met het sprookje proberen verder onder woorden te brengen. De sleutel is, dat de Bijbelse Apocalyps in eerste instantie het macrokosmische gebeuren beschrijft, dus de toekomstige verandering van de aarde, het zonnestelsel en de sterren, terwijl we door Novalis geholpen worden deze macrokosmische toekomst in onze eigen microkosmos te herkennen, persoonlijk te beleven en een eigen vorm te geven. Met behulp van onze innerlijke (geestelijke) kinderen, Liefde en Poëzie. Het gaat dus over ons zelf.

Het sprookje van Eros en Fabel

Liefde en Poëzie zijn in ons geboren uit onze aardse tweeheid. Immers Liefde is het kind van onze Zintuigen met Hart, de diepste waarheid van ons gevoel van binnen en onze verbondenheid met buiten, en Poëzie is het kind van onze Zintuigen, onze indrukken van buiten, met Fantasie, waar alles mag en alles kan, dus waar de grootste vrijheid ontstaat. Liefde en Poëzie, Eros en Fabel, en hun lot. Hoe vinden zij hun bestemming? Hoe vinden wij onze bestemming? Aanvankelijk had ik de indeling gemaakt aan de hand van de werelden, waar de gebeurtenissen zich na elkaar afspelen. Er ontstonden zeven taferelen. Maar er gebeurde soms zo veel, dat ik een nieuwe indeling maakte, om de stappen wat langzamer te kunnen zetten. Toen waren er twaalf scènes ontstaan. Ik heb echter vrijwel overal de onvoltooid verleden tijd omgezet in de tegenwoordige, zoals ik het beleefde.

Hier volgt een korte samenvatting van het verhaal, in twaalf gedeelten, elk deel verrijkt met enige toelichting, maar je moet de originele tekst wel een keer in z'n geheel gelezen hebben natuurlijk! Ik heb de uitgave van Vrij Geestesleven in Zeist gebruikt (1980), die eerder in het tijdschrift Jonas had gestaan, met de vertaling van H. Joh. Theissen, die er een heel korte toelichting aan toe voegde.

'Eros en Fabel' in 12 taferelen samengevatte tekst met uitleg:

1 De sterrenhemel *Het eerste deel vindt plaats in de juist begonnen lange nacht. Alles is bevroren. Door de paleisramen verschijnen de zachte kleuren van vooral rossig licht gevolgd door een bewegen van zachte kleuren overal, eindigend met een groene kring. Het paleis ligt in een stad met doorzichtige muren. De oude held slaat tegen zijn schild, en wordt het paleis binnen geroepen. De prinses wacht al een poos op haar bruidegom, en die toekomst lijkt nu dichterbij te komen, zoals de Fenix de koning toezingt: De warmte nadert en de eeuwigheid begint. Als Fabel eerst haar oude recht herwint en uit Freya's schoot nieuwe zangen zullen ontvlammen, verlangen stillend aan verlangen. Freya en haar vader laten door hun orakelkaarten de sterren, die zich in de zaal rondom hebben opgesteld, naar hun volgende plek dansen. De sterren bewegen naar de kaarten, die ze leggen, en daarbij klinkt muziek. De oude held, IJzer, mag tenslotte zijn zwaard door het open raam naar buiten werpen, opdat de wereld ervaart waar de vrede rust. Het glijdt*

over de 'glazen' zee en spat in vonken uiteen, die als een meteorenzwerm naar beneden vallen, op de aarde.

1 Het eerste deel lijkt plaats te vinden in de hemel, in de bevroren stad van de toekomst, op haar nieuwe leven wachtend in de sterrenwereld. De stad lijkt wat op het nieuwe Jeruzalem van de Apocalyps, opgebouwd uit edelstenen. Maar tegelijk lijkt het op de aardse noordpool te zijn, in de poolnacht met het noorderlicht. Alsof in die toekomst de aardse noordpool en het hemelse Jeruzalem één zullen zijn, in een hogere eenheid, die de huidige aarde en hemel omvat. Dat past geheel in de idee van de Romantiek.

Het verhaal begint en eindigt in deze hoogste wereld, die van de sterren, de geestelijke wereld, die de andere werelden geschapen heeft en nog steeds voedt en aanstuurt. Deze wereld is gericht op de toekomst en we vinden hem 'in de diepvries gezet'. Alles verkeert hier in een situatie van bevroening, en wacht op de bevrijding hieruit. Bevroren zijn hier in het rijk van de eeuwigheid ook de bloemen, die op aarde zo vergankelijk zijn als het natuurlijke leven zelf. De noordpool is verbonden met de eeuwigheid van de sterrenwereld, en dat uit zich op aarde doordat een zomerdag en een winternacht er 'eeuwig' lijken te duren, namelijk elk een half jaar lang. Maar ook het feit dat de poolster al het vaste oriëntatiepunt aan de hemel geldt, de ster die eeuwig te midden van alle er omheen dwalende andere sterren te herkennen blijft. En daar vinden we Arcturus. Zoals Goethe de 'oerplant' ontdekte, het hogere idee achter alle planten, zo lijkt Novalis hier 'oermens' te willen beschrijven, als het centrum van met elkaar verbonden mensen, samen een stad vormend, met een koningschap. Maar het oerbeeld is bevroren, en er wordt gewacht op de bevrijding hieruit en op de bruidegom van de dochter van de oude hemelvorst Arcturus. Deze dochter heet Freya, een naam, die op vrijheid wijst en ook op vrede. Die bruidegom is nog niet klaar; hij is de in ons **op aarde geboren** onsterfelijke Liefde zelf. Hier boven ontbreekt ook nog de koningin, Sophie, die ook beneden is en daar een taak heeft, zoals we nog zullen merken. De hemelse toekomst is afhankelijk van de ontwikkelingen op de aarde, en zij houden deze nauwlettend in het oog. Dat blijkt uit het zeer ernstige schudden en leggen van de sterrenkaarten en het zorgvuldig genomen besluit om het zwaard te werpen.

De bloemen zijn hier de ijsbloemen zoals we die kennen we van water, dat direct vanuit de dampvorm bevriest tegen zeer koud glas. Novalis kende als mijnningenieur deze zelfde bloemen ook van de metalen; zij ontstaan wanneer metaal door hitte en smelten wordt vrijgemaakt uit erts en daarbij verder verhit tot metaaldamp, die tegen een ijskoude plaat neerslaat. Deze hemel spiegelt hier het tot materie verstarde leven van het aards bestaan. In de mens kennen we ook een 'bevroren' hardheid, die ons onze vorm spiegelt. We vinden het harde in onze botten, die onze gestalte bepalen en buiten aan de uiteinden: tanden, haren en nagels en heel erg dun in de hele doorzichtige muur van onze opperhuid, onze verschijning. Het hard bevroren weefsel bepaalt zo onze vorm en verschijning op aarde. Samen ons aardse houvast en identiteit. Tot in de unieke vingerlijnen. Het aardse lichaam lijkt op het hemelse huis, met doorschijnende wanden, en gevuld met bewegend vooral rossig licht. Het bijzondere is, dat ik in de antroposofische inzichten al geleerd had, op een meer hemelse manier naar het menselijk lichaam te kijken.

Toen ik aan de universiteit geneeskunde studeerde was ik hoogst onbevredigd het menselijk lichaam slechts als een ingewikkelde machine te moeten beschouwen, waar organen kunnen worden uitgewisseld zoals bij auto's. Daarom zocht ik verder en vond in de antroposofische geneeskunde heel wat boeiender en bevredigende inzichten. Daar leerde ik het menselijk lichaam herkennen als een prachtig geheel, waarin alles levend is en beweegt en inderdaad als een microkosmos te herkennen is, en waar het ijzer in de rode bloedlichaampjes een belangrijke rol speelt. (Natuurlijk is het ijzer in het bloed ook in de gangbare geneeskunde belangrijk, maar slechts als getalswaarde). Traditioneel, in

oudere vormen van geneeskunde horen de om de zon bewegende sterren, de planeten, bij het ritmische werken van de menselijke orgaanfuncties. Ook de metalen worden vanouds met de planeten verbonden. De dierenriem behoort bij de vaste vorm van het menselijk lichaam. Deze inzichten vind je nog in de astrologie. Rood bloed bevat ijzer, nodig voor onze ademhaling, maar elke rode bloedcel leeft maar 100 dagen en bloedcellen worden dus steeds afgebroken en vervangen door nieuwe. Bij de afbraak van het bloed komt ijzer vrij en wordt de groengele gal gemaakt, waarmee voedsel wordt verteerd. Dat levert een microkosmische meteorregen op van vrijkomend ijzer, en in het voedsel verteren beleef je een innerlijk ervaren van je eigen lichaam en zo word je je innerlijk van je zelf bewust.

Novalis maakte de vergankelijkheid van het aardse bestaan mee door het sterven van zijn broer en zijn geliefde. Zijn hele ontwikkeling en de zingeving van zijn verdere leven bestaan eruit met deze verloofde, Sophie, zijn in de hemel wachtende bruid, verbonden te blijven. Door zijn liefde en zijn poëzie. Zijn geliefde dáár terug vinden in haar onvergankelijke wezen, pas dat maakt die aardse vormen overbodig. De materie mag dan smelten en tot (eeuwig) leven worden. Hoe gelukt hem dat? Hoe kan hij, zelf gevangen in zijn aardse bestaan, haar als bruidegom begroeten? Allereerst moet de tijd ervoor rijp zijn. Een aards paar vindt elkaar in liefde (eerst verliefdheid) en dat kan een gevoel geven alsof je elkaar 'altijd al' gekend hebt. Je herkent als het ware iets van je eigen verborgen zelf in de ander. 'Mijn andere helft' is letterlijk (en soms ook in de praktijk, met je partner of medemens) dan ook de totale tegenpool van jezelf. Wat nu, wanneer je deze verborgen helft van je zelf herkend hebt in je geliefde en deze wordt je door de dood ontnomen? Zij, samen met haar geestelijke vader, het hogere ik, lezen de tekenen en leggen de kaarten, de stand van de sterren, en zien zo, wanneer de tijd rijp is. Namelijk nu: **het moment**, dat het ijzer van het zwaard, **van de pijn**, van de wond van het aardse bestaan in gespletenheid: het (hogere) tweesnijdende 'ik' zelf, wekkend neerdaalt vanuit die hoogste wereld. Geworpen door het venster, een symbool voor het (hogere) zien. Het tweesnijdend zwaard is symbool voor het Woord en voor het Ik. Oeroud verleden verbindt zich met (verre) toekomst, door een meteor in het nu te werpen! Tot in onze luisterende/lezende ziel? Een vonk die het vuur van het hoger Zelf doet ontvlammen?

2 Het huis *Het tweede deel is op aarde, waar zich een huis bevindt, waarin Eros (Liefde) in de wieg ligt en zijn zoogzusje Fabel (Poëzie) drinkt bij haar moeder. Het zijn de baby's Eros van de Vader en de moeder, en Fabel van de Vader en zijn minnares Ginnistan (de Fantasie). Beide worden gezoogd door Ginnistan, die de wieg met een bonte kleurige doek heeft afgedekt, om de sluimerende kinderen tegen het heldere licht van de lamp van de schrijver te beschermen. De schrijver, (het aardse Verstand en geheugen), probeert alles wat er in dit huis gebeurt onder controle te krijgen. De vader is buiten en een druk mens, steeds binnenkomend en de schrijver van alles meedelend, dat die dan meteen opschrijft. Sophie (de Wijsheid) staat aan het altaar en heeft een schaal bijzonder water: beschreven papier, dat erin ondergedompeld is komt weer tevoorschijn met enkel nog de woorden van blijvende waarde erop. Helaas verdwijnen vrijwel alle woorden van de schrijver dan. Wat bewaard bleef werd glanzend en hij voegde dat in een groot boek. Soms sprenkelde Sophie wat druppels water over de wieg, en dan bewogen talloze wonderlijke beelden om de kinderen heen. Als een druppel de schrijver trof, ontstonden geometrische vormen en cijfers, die hij trots als halskettingen droeg.*

De moeder van Eros bevindt zich dieper in het huis, en draagt huisraad naar buiten. Vader brengt een dun ijzeren staafje, een vonk van de meteor, van buiten naar binnen. De schrijver onderzoekt het en herkent het magnetisme. Fantasie buigt het en maakt er een slang van, die zich in zijn staart bijt en Eros groeit door het aan te raken snel tot volwassenheid. Hij grijpt het slangetje en is diep ontroerd als het zich naar het noorden wendt. Dan drinkt hij heel veel water van Sophie. Nadat hij zijn zusje Fabel op zijn arm

heeft genomen begint zij te babbelen en vervolgens ook te schrijven met de pen en op de bladen van de schrijver. Haar woorden blijken in de schaal bewaard te worden en dus eeuwigheidswaarde te hebben, anders dan de meeste woorden van de schrijver zelf, die zeer vergankelijk zijn. Poëzie is ontstaan!

Ginnistan probeert Eros te verleiden, maar Sophie wijst nee schuddend naar het slangetje en gaat naar boven, waarop de binnengekomen vader zich graag laat verleiden en mat haar in de slaapkamer verdwijnt, terwijl de moeder in een innig gesprek verdiept raakt met haar volwassen geworden zoon. Eros herkende het noorden als zijn bestemming en zal op reis gaan. Sophie stuurt Ginnistan, de Fantasie mee als gids, omdat de weg kent en haar vader, de heerser van de Maan het eerste station is, wanneer je de aardesfeer verlaat.

2 Het zwaard valt in vonkende splinters uiteen en komt dan op de aarde terecht, en alsof onze blik de vonken volgt komen we hier op de aarde, in een huis. Het menselijk lichaam is onze aardse woning. Waaruit bestaan we op aarde? In dit levende huis hebben we als oudste en archetypische elementen allereerst onze hier op aarde pas geboren Eros, de liefde. Hij is als een kostbare knop, een baby, die samen met een andere baby, Fabel, de poëzie, nog sluimert in de wieg. Het licht dat hen omvat in die wieg is bontgekleurd door de doek van hun min, die over de wieg hangt om het heldere licht van de lamp van de Schrijver, het aards verstand, wat te kleuren en te dempen. Is zij geen gulle voedende min, de Fantasie, voor alle aardse kinderen? Maar in diezelfde ruimte is ook al een felle lamp, samen met het vermogen tot 'vastleggen': het verstand, dat vol ijver alles noteert wat binnenkomt (de Schrijver). Alles wordt naar binnen gebracht door de vader van beide kinderen, in wie we onze zintuiglijke waarneming herkennen. De zintuigen zenden door de 12 hersenzenuwen steeds indrukken van buiten naar binnen. De hersenen proberen het vast te leggen en op te bergen. Maar er is ook nog oeroude wijsheid (Sophia), die tegen het altaar leunt. Het altaar is onze verticale verbinding met de goddelijkheid, en het draagt een schaal met helder water, met zuiver voelen. Dat weet het eeuwige te scheiden van het vergankelijke. Als Sophie de woorden van de schrijver door het water haalt, gaan ze meestal verloren. Als het kind Fabel ze schrijft, blijken ze blijvend. Goddelijke verbondenheid droeg de schaal en ondersteunde de Wijsheid. Maar het water kan meer: soms sprenkelt ze druppels uit over de wieg; soms tot aan de Schrijver toe. Als ze de wieg raken worden ze blauwe nevels, waaruit allerlei beweeglijke beelden ontstaan. Als ze de Schrijver raken worden ze wiskundige symbolen.

Een schaal en een pen. Een vergeestelijkte, maar tegelijk aardse vorm van de schaal en de lans. Een schaal met water, dat beelden kan schenken en dat geschreven woorden be - proeft op hun eeuwigheidswaarde. Een pen, waarmee die woorden geschreven worden. Aan het eind van het sprookje zijn ze precies in die zin veranderd: het water is dan verrijkt met de as van het moederoffer en ieder die er een slok van drinkt ervaart het eeuwige leven. Fabel bezit nu de spinklos en de woorden die zij vanuit haar hart tot liederen en gedichten aaneenrijgt verschijnen als een gouden draad, die zij daarmee spint.

We hebben dieper in ons huis de moeder van Eros, zij is het voelende en schenkende wezen in het hart. Terwijl de Vader de buitenwereld naar binnen brengt in woorden die hij aan de schrijver doorgeeft en die meteen door het verstand worden vastgelegd, schenkt de moeder juist van alles uit haar binnenwereld naar buiten toe, zoals aandacht, zorg, vriendelijkheid en andere huisraad, vorm gegeven materie. Zij is de gevende Mater. Zij is, net als de min en de kinderen voor de schrijver een bron van irritatie. Hij kan daar niets mee, en wordt er slechts door gestoord. Zoals de nog jonge (natuur)wetenschap, die alles wat subjectief is en gevoel, slechts storend vindt.

Ons wezenlijk deel, onze toekomstkiem, is eerst een nog piepjong mannelijk en vrouwelijk

element, Eros en Fabel. Een glimp van je hogere Ik komt bij je binnen. Dit bereikt je via je zintuigen, de aardse vader, ofwel het contact met de buitenwereld. Die vonk van het hemelse zwaard bereikt je als een klein staafje, het lagere of dagelijkse ik. Je hersenverstand, de schrijver, ziet er onmiddellijk het magnetisme (of egoïsme?) in en het nut daarvan. Je fantasie, de min Ginnistan kan het bewegen en zelfs helemaal rond maken, alsof het terugkeert tot zijn oorsprong. Alsof het ik zelf eeuwig wordt. Zo bereikt het tenslotte je innerlijke kinderen. En dan gebeurt iets bijzonders. Beide kinderen openbaren zich ontwakend: Eros herkent zich en zijn bestemming: je eigenlijke ik, zoals het als liefde zijn aardse vorm heeft aangenomen en voelt dat het naar het noorden wil trekken, waar zijn bestemming wacht. Fabel ook! Wakker wordend voor haar eigen bestemming dankzij het aardse ik, begint ze te schrijven: zij herinnert zich.....

Je vermogen tot liefde, Eros, wordt in één klap volwassen en de dochter van je fantasie, Fabel, wordt wakker voor haar bestemming, de poëzie. Je hart, het wezen van je ziel, de moeder van beide kinderen, omhelst innig dankbaar haar opgegroeide zoon en je innerlijke priesteres en wijsheid, Sophia, weet dat deze ontwaakte liefde hard nodig is voor je Toekomst. Sophia herkent wat vergankelijk en wat eeuwig is (dat is het wezen van de wijsheid) en kan alles wat vergankelijk is, uitwissen. Haar schaal met heilig water bewaart alleen het eeuwige. Liefde, jouw onvergankelijke Zelf, drinkt het gretig. Eros is diep geroerd door het waarnemen van de richting van het slangetje, dat naar het noorden wijst; hij voelt dat daar zijn bestemming is. Sophia stuurt dan ook deze op aarde geboren Liefde op reis om zich daar, in het rijk van de eeuwigheid, met Freya, zijn andere helft, die bestaat in de geestelijke wereld, te verbinden. De weg van de aardse realiteit naar de hemelse eeuwigheid is een reis, waarbij je onvermijdelijk eerst door de maansfeer heen moet. Het dromenland zal na het slapen, waarin je nog een baby was, je eerste nieuwe ervaring zijn. Dit brengt een gevaar met zich mee, beseft Sophie, namelijk, dat Liefde zich daar zal verliezen in de zo verleidelijke Fantasie. Daarom krijgt Ginnistan wat van Sophies water mee, en bovendien neemt zij de gedaante aan van de moeder.

In het Duits, de taal van Novalis, is de maan mannelijk, dus een kosmische vader. Komt de Fantasie van de maan? Zij, de in de Nederlandse taal vrouwelijk geworden maan, is in elk geval wel een wezen, dat zich in heel verschillende gedaantes kan tonen, en het rond buigen heeft ze haar dochter Fantasie beslist al met de paplepel meegegeven. Het heldere licht van de dagelijkse werkelijkheid verdwijnt vaak al gauw als het schemerig wordt. In het donker kun je makkelijk een boom, struik of werktuig aanzien voor een mens, of een reus, of een dier. De reis naar de toekomst begint dus op het moment dat iets van het hemelse Ik binnenkomt, je raakt en als eeuwig herkend wordt, en eerst zal de Vader der Fantasie moeten worden bezocht. Maar vergeet niet dat het ik- zwaard tweezijdig snijdt. Eros gaat de kosmos in, maar op aarde is de schrijver ook geraakt, en wel door het rechte staafje, het dagelijkse of 'lagere' ik, en heeft diens magnetische krachten leren kennen.

3 De Maan Met het gedicht 'De Liefde ging langs donk're baan' wordt de reis beschreven en het verdriet van smartelijk verlangen van de maan en zo leidt Fantasie de Liefde. Eros en Ginnistan komen aan in het vaderland van Ginnistan, het rijk van de maan. De Maan koning geeft zijn dochter de sleutel van de schatkamer en Fantasie laat Eros talloze beelden zien. Deze beelden zijn van grote schoonheid en ze tonen de lotgevallen der mensen, eerst van degenen die juist op aarde gestorven zijn, dan van de mensen die nog leven en genieten, gevolgd door verschikkingen wanneer een leger van skeletten de jonge feestvierders wreed om het leven brengt. De kinderen des levens worden onder luid geween verbrand op een enorme brandstapel, waarvan slechts de donkere as overblijft. Daaruit baant zich plotseling een melkblauwe stroom naar alle kanten een weg. Het loopt af door deze overstroming die al het gruwelijk gebroed verzwelgt. Hemel en aarde vloeien tot een zachte muziek ineen en Sophie wordt in de hoogte zichtbaar, met haar schaal en

met naast haar een man die een eikenkrans als kroon draagt en een vredespalm als scepter. Op het water drijft een bloem waarop Fabel zit, die muziek maakt. In die bloem ziet Eros ten slotte ook zijn eigen toekomst: hij is hier in een bloem in de bloem verenigd met de wachtende hemelprinses van het eerste beeld: Freya, vrijheid en vrede, zijn bestemming. Daarna is Eros vermoeid en Ginnistan verleidt hem.

3 Iedereen heeft zijn betere helft nog op hem of haar wachten in die hoogste hemel. Op aarde wordt die zichtbaar in de mens(en) waarop je verliefd wordt. Als het wederzijds is worden jullie een paar, of dat aards gezien nou 'homo' is of 'hetero'. In je geliefde herken je dat unieke stuk van je hogere zelf. In allerlei idolen en helden herkennen we meer algemene aspecten van ons hogere zelf. Een popster of filmster wordt niet voor niets een ster genoemd! Sporthelden en helden op kunstzinnig of sociaal gebied verdienen eretekenen en titels: zij zijn zichtbare beelden van ons hogere zelf. Mensen herkennen meestal ook iets van hun hogere zelf in de onschuld en reinheid van kleine kinderen. Waarom houden we van ze? Omdat we in hun vertrouwen en openheid eigenschappen herkennen van dat in ons verborgen hogere zelf. Van onze eigen innerlijke kinderen. Onze eeuwige toekomst.

Wanneer is de tijd rijp? Als je je pijn voelt. Dan wordt daarboven het zwaard uit het venster geworpen. Dat venster is het zintuig van je hogere zelf. Je voelt het beneden, het komt binnen. Je ijverige verstand snapt er niet veel van, maar verbindt het helaas wel meteen met de kant van het egoïsme, het kunnen pakken van meer en meer, een magnetische kracht om te groeien in bezit en in macht. Dit wordt door de anderen echter niet opgemerkt. De schrijver wordt nogal genegeerd en geminacht door de familie. Ze onderschatten hem. Dat zullen ze weten!

Je innerlijke kinderen groeien door het hemelse staafje en je hart verheugt zich. Je wijsheid stuurt je liefde de wereld in, op reis naar zijn bestemming. Je begeleidster voor hem is de enige in je huis, die in staat is het aardse plan met je te verlaten, je fantasie. Zonder haar kom je met je liefde de aardse sfeer niet uit! Besef haar waarde! Ze is gul, maar niet erg betrouwbaar. Toch doe je alleen met haar je eerste schreden naar de buitenzintuiglijke werelden en je belandt in de droomwereld van de maan. Liefde en Fantasie komen op de maan. Hier zijn de elementen, die wij op aarde kennen in hun vele verschijningsvormen in de natuur en de mens, 'thuis'. Hier leven ze en zijn ze in hun oerbeeld als zelfstandige bewoners aanwezig.

Hier gebeurt iets heel speciaals en het klopt volkomen. Jij, als kind vol liefde, leert de geschiedenis van de mensen kennen zoals die er uitziet vanuit de maan: de maanvisie op het aardse wisselt tussen wassen en afnemen: polariteiten. Je ziet de aardse menselijke ontwikkeling nu als opgebouwd uit het groeien aan tegenstellingen; hun liefdes en hun haat, hun feesten en hun twisten, hun bruiloften en hun oorlogen. Vanuit de maan, het oerbeeld van de gespletenheid zelf (zien we ooit zijn achterkant?), wisselend tussen vol en nieuw, wassend en afnemend, vanuit deze eindeloze gespletenheid naar de aarde kijken is alsof je leest in een levend geworden geschiedenisboek. Alsof je vooraan in een bioscoop zit waar 'Oorlog en Vrede' van Tolstoj, 'dokter Sjivago', 'Gejaagd door de wind' en allerlei andere films vertoond worden en je ze opeens totaal begrijpt. Je herkent het kruis der elementen der natuur terug in de zielen van mensen. Je herkent het vuur van hun hartstocht zowel als de ijzige koude van hun haat en de zeeën van hun tranen, de stormen van impulsen en de ineens stortende rotsen van hun zekerheden. Jij hebt het aardse plan verlaten, voor het eerst. Je begrijpt zoveel, opeens. Met jouw liefde herken je de elementen van de menselijke ziel zoals ze vrij komen in de atmosfeer om de aarde. Jij bent er buiten, op de maan, en het is nieuwe maan, en je bekijkt alles vanuit het liefdevolle licht van je hart, vanuit de zon. Terwijl jij met de fantasie aankomt bij haar vader op de maan, is deze uitgeteerd, het is nieuwe maan. Tegelijk was het volle maan

toen jullie vertrokken, schreef Novalis, want op dat moment was het nacht en stond de maan hoog. Maar als de Liefde over haar donkere baan is aangekomen is het nieuwe maan. Daarin wordt alles uitgewist en daarna beweegt deze zich weer van afnemend naar wassend. Jij ziet, herkent en begrijpt nu met Eros wat de mensen op aarde drijft.

Novalis gebruikt dus de maan om te laten zien hoe het aardse leven zich vanuit tegenstellingen ontwikkelt. Dat geeft hij al aan door het mooie beeld van hun aankomst daar, waarbij de torens wankelen en het hele paleis opeens aan de andere kant staat. Afnemend verandert – door het niets gaande - in wassend. De maan is de wereld van de polariteiten. De elementen, die elkaars tegenstellingen zijn, zoals water en vuur, lucht en aarde. Zomer en winter, jeugd en ouderdom. Verleden en toekomst. Het eindigt met een overstroming, en ook nu is het al zo dat de maan heerst over het water op aarde, dat zie je aan eb en vloed. Maar dit einde der aardse beelden is meer dan dat. Het gaat over de toekomst en die komt niet zomaar; er wordt gefeest, maar ook diep geleden, alsof de tegenstellingen tot hun uitersten moeten zijn gekomen. Pas uit de as van de verbrande kinderen des levens zelf ontstaat die melkblauwe stroom, die aarde en hemel in muziek laat samenvloeien. De melkblauwe stroom is een prachtig geheim, dat novalis hier voorzichtig begint te ontsluiëren. Het gaat over een werkelijk naderend einde van al het aardse dat bestaat in de vorm zoals we nu kennen. Over een nieuwe wereld, die een andere levensbasis wordt. Daarop pas drijft een bloem, en daarboven welft zich een boog. Eros en Freya zijn in de bloem verenigd: het samenzijn in de liefde gebeurt bij Novalis in de reinheid van de plant.

Ik citeer hier letterlijk: 'In de kelk lag Eros zelf, neergebogen over een schoon, sluimerend meisje, dat hem vast in haar armen gesloten hield. Een kleinere bloesem sloot zich om beiden heen, zodat zij vanaf hun heupen in één bloem veranderd schenen te zijn'. Het is immers zo, dat het grote verschil tussen de wereld van de planten en die van de dieren en mensen, dat planten zuivere onzelfzuchtige wezens zijn, zichzelf schenkend aan mens en dier, zowel in hun schoonheid, als in de zuurstof die ze afgeven als in eetbare delen, terwijl dier en mens behoeften hebben. Meestal is het samenkomen van man en vrouw daarbij gestuurd door hun zelfzucht, hun behoeftes en hun overlevingsdrang. Het rode bloed van dier en mens is zo zwaar en zo heel anders dan het rode sap van een roos. Toch vinden we ook bij Rudolf Steiner het ideaal van de mens om zijn bloed om te vormen, het te bevrijden van de egoïstische behoeften en het zo rein te laten worden als rozensap. Die reinheid heeft hier de vereniging van man en vrouw als oerbeelden, het strevende ik met wat Goethe het 'ewige Weibliche' noemde, bereikt.

Daar boven wordt Sophie zichtbaar met haar schaal helder water. Ja, al het leven is in water ontstaan en al wat vergankelijk is lost ook in water weer op. Ook in het Bijbelse scheppingsverhaal komen we de scheiding der wateren tegen vanuit een chaos. Hier krijgen we van Novalis een blik op de oorspronkelijke eenheid van het goddelijke water. Het verenigt het zoete water, dat we op aarde kennen zoals het uit de bronnen komt en zoals het uit de hemel valt, met het zoute water, het zwaar geworden water dat vele dieren en mineralen bevat en de lichamen op aarde doorstroomt. Op een bijzondere manier is de strijd tussen het zoute en het zoete water in de mythologie van Sumerië bewaard gebleven; Ea overwint daar de zout geworden vroegere moeder Tiamat.

Maar Eros is vermoeid. Het jonge ik, drager van de liefde, heeft zo veel moeten begrijpen, waaronder ook zijn eigen toekomst, en in zijn vermoeidheid is er dan de Fantasie, Ginnistan, en zij verleidt hem. Toen hij een baby was, mocht zij hem zogen, maar nu had ze de drank van Sophie meegekregen, om hem als volwassen liefde mee te voeden. Echter: de jonge mens begint met Verliefdheid. De eerste liefdesverbinding met de ander begint met het verliefd worden op iets wat je ziet: het toekomstig potentiaal van die

ander. De Fantasie heeft hier een belangrijke rol gespeeld: ze liet je je eeuwige bestemming zien, maar liet je ook de vele tegenstrijdige belevenissen zien, die er nog tussen zitten en juist die emotioneel aangrijpende ervaringen hebben je vermoeid. En juist die moeheid maakt dat je kiest voor hetgeen dichtbij en direct haalbaar is: de lust. Later ontdek je, dat het ideaal nog helemaal niet bestaat in de realiteit van het hier en nu; het is nog fantasie. Maar zonder dat zou je misschien wel nooit verliefd kunnen worden..... Wie met de antroposofie vertrouwd is kan in Ginnistan veel van Lucifer herkennen. Hoe worden we wijs? Kijk maar: Nu verschijnt precies die tegenpool: de andere kant. Niet zijn (Eros) toekomst, maar haar (Fabels) verleden:

4 De onderwereld *In het aardse huis heeft de schrijver de bedienden in een samenzwering betrokken. Hij heeft daarop met deze bedienden de macht overgenomen en eerst de moeder in ijzeren banden geketend en de vader op water en brood gezet. Sophie verdwijnt naar boven. Fabel (de poëzie) weet te ontsnappen door een verborgen deur achter in het altaar met trappen naar beneden. Heel in de diepte vindt ze een binnenplaats met zuilengang; de lucht is hier één grote schaduw en er schijnt een zwarte zon. Wat daardoor beschenen wordt krijgt een eigen zwarte tint en een lichte schaduw. Voor de poort ligt een sfinx. Fabel wil er door en weet de antwoorden, terwijl zij rustig de rollen omdraait en de sfinx ondervraagt. Zodra ze naar Sophie vraagt mompelt de sfinx iets onverstaanbaars en ruist met zijn vleugels. Dan gaat Fabel door de poort en komt ze in een grot, waar drie oude zusters ernstig hun donkere draden spinnen en afknippen. Fabel wil ook spinnen, maar dan met vreugde en krijgt tenslotte hun losse eindjes. Ze mag ze aaneen spinnen in een grot met een spleet bovenin en daardoor ziet ze tot haar vreugde het sterrenbeeld Fenix. Zij zingt van de naderende Morgen. Er komen talloze lichtdemonen op af. Kwaad verschijnt nu de schrijver en hij stuurt Fabel erop uit om tarantula's te vangen voor olie voor de duisternis verspreidende zwarte lamp van de drie oude zusters. Hij troost de oudjes: ze zullen heel wat te knippen krijgen nu Eros als een losbol rondvliegt en hij morgen Eros' moeder gaat verbranden. Fabel echter gaat niet terug door de poort, hoewel ze doet alsof, maar via een ladder achterin de grot klimt ze rechtstreeks naar boven, naar de hemelwereld.*

4 De vonk van het hemelse zwaard, die in het aardse huis als een staafje binnenkwam, werkt zelf ook als het tweesnijdend zwaard. Eros is met het naar het noorden wijzende slangetje geleid door de fantasie de kant van de hogere werelden op gegaan, zoekend naar een hoger bewustzijn. Hier beneden wordt Fabel de diepte in geleid, naar een dieper bewustzijn. En ook dit is iets wat men vanuit de antroposofie kan herkennen: de tegenpool van Lucifer is Ahriman, en we zullen in de Schrijver veel herkennen van Ahriman. Hier in huis heeft het verstand het nut van het rechte staafje, het dagelijkse ik, ingezien en hij wil de macht over dit aardse ik hebben. Zo snijdt het zwaard hier de andere kant op. Hier is de magneet niet de richtingwijzer naar het noorden en de eeuwigheid, maar de kracht die ijzer en de daarmee te vergaren macht aantrekt. De schrijver was wel eens getroffen door een paar druppels van het water van Sophie. Dan regenden geometrische figuren en getallen op hem neer, die hij als hem sierende kettingen om zijn hals hing. Zo is in de natuurwetenschappen het menselijke verstand al trots gevorderd, en in staat de macht over te nemen. De wetten die aan de natuur, met name aan de eerst dood gemaakte en dan geanalyseerde natuur zijn afgelezen, worden toegepast op het sociale leven. In deze tijd, eind 18e eeuw, is in Frankrijk heel veel jong leven geofferd en mag de jonge wetenschap de nieuwe wetten voorschrijven. De schrijver heeft een coup gepleegd, en de zaak overgenomen. Zo is de tekst van Novalis heel actueel in de wereld om hem heen. Kennen we dat ook in het persoonlijk leven? Doet niet elk opgroeiend jong mens dat? Hij heeft al heel wat geleerd op school en neemt nu zelf het roer over. De wijsheid, Sophie kan hij (nog) niet vinden. Wat elk jong mens doet tegenover zijn opvoeders, deed de mensheid als geheel ten opzichte van haar Scheppers,

haar Goden. Maar wat betekent het?

Ook hier is het een (relatief) hogere wereld, die het gebeuren in gang zet. Schrik niet, het is je eigen slimme denkvermogen, dat je oude (eerste) innerlijke koning, je aardse persoon als je 'ik' van zichzelf bewust maakt. Hij heerst hier als je lagere ik, jij als aardse persoon, zodra jij je identificeert met je verstand. Met al zijn dienaren, al je vaardigheden en talenten. De aardse koning van jouw microkosmos is dan jouw hersenverstand, de Schrijver en ook hij wachtte al lang genoeg op erkenning. Ook hij ziet een toekomst voor zich, waarin hij eindelijk zal stralen en heersen. De wijsheid van het water van Sophia, die zijn zo ijverig geschreven woorden steeds als sneeuw voor de zon liet verdwijnen, is weg. De anderen kan hij wel aan. Jouw verstand weet van aanpakken en zet je hart, je gulle maar domme liefdesvermogen, gevangen, evenals voorlopig die begrensde zintuigen, die immers subjectief en onbetrouwbaar zijn en slechts brood en water verdienen. Je hebt inmiddels immers veel betere meetinstrumenten. Je meet microseconden en nanometers, die veel nauwkeuriger en dus veel beter zijn. Sophia stuurde bovendien je mogelijke rivaal Eros weg met zijn min, de fantasie Ginnistan. Je bent als denkvermogen dus helemaal vrij!

Het kleine zusje Fabel verstopt zich achter het altaar, vindt er een deurtje en is naar beneden gevlucht. Door de basis van het altaar van Sophie, door de wortels der voedende wijsheid vindt ze de weg de donkere diepten in. De wereld in van de wortels van ons bestaan. Dat merk je niet altijd meteen. Laten we eens kijken naar die gang in de onderwereld: de maan omvat in haar cyclus de aarde, zoals onze omvattende ziel ons lichaamsgebonden ego omvat. Jij kunt, wanneer het donkere, nieuwe maan is, samen met de maan het aardse leven begrijpen vanuit de lichte zonnige liefde, die nu op zijn beurt weer de maan omvat (bij nieuwe maan verdwijnt ze helemaal in de baan van het zonlicht). Geheel binnen het evenwicht der polariteiten zal Fabel nu de tegenpool van de zon ontmoeten. Fabel, jouw andere innerlijke kind, moet in de diepte van de aarde in de duisternis naar binnen gaan, de vierde wereld. Dat gebeurt niet vrijwillig, maar om te overleven. Immers bij een mens zonder wijsheid en fantasie, is zij overgeleverd aan zo'n mix van macht, indrukken van overweldiging en afwezigheid van haar moeder en broer, dat haar bestaan ernstig wordt bedreigd. Daarom vlucht ze de onder(bewuste) wereld in. Het is wel de moeite waard op te merken, dat ze haar steun juist bij het altaar zocht. Daar vond ze het geheime deurtje. Het altaar is de plek, waar je het hogere vereert. Waar je inderdaad de toegang zoekt tot je diepste wezen. Het zou in een gebed, een innerlijke verzinking kunnen zijn, dat het deurtje gevonden en wakker doorgedaan wordt.

De diepte is symbool voor het onbewuste en voor het onverwerkte verleden. Precies zoals in de hemel de vroegere held met zijn zwaard de verbinding moest maken met de toekomst, moet ook hier het verleden plaats maken voor de toekomst. Novalis is zuiver en consequent en het altaar verbindt het hemelse paleis met daarin het zingen van de Fenix over het herstellen van de rechten van Fabel nu daadwerkelijk met het lot van Fabel zelf. Ze komt in die diepte. Wie of wat trekt hier aan de touwtjes? Wat weeft hier aan het lot? Wat schept in dit ondermaanse en onderaardse eigenlijk die stormen, dat vuur, die tranen en die bliksems? Wie spint hier de draden en wie weeft ze en wie knipt ze door? Een duister drietal is scheppend bezig. Duister, misschien gaat het dan om karmische schulden? Fouten en gebreken, die ons nog binden? Een zwarte zon, het tegenbeeld van de licht en leven gevende zon, als een anti- ik? Een duistere lamp, een donkere geest straalt zijn zwarte licht en een drietal vrouwen spint voor hem zijn kleverige draden. Ze schijnen vooral ook vaak te knippen, en er liggen hier vele losse eindjes.

Het is heel boeiend om dit zwarte licht verder te bekijken. Het maakt alles goed zichtbaar, doordat alles een andere tint zwart heeft en een schaduw achter zich heeft van licht. Door

het uitwerken van het beeld van de zwarte zon maakt Novalis zowel het gebruikelijke witte licht als dit zwarte voor ons herkenbaar in zijn werking op zijn omgeving. Het zwarte licht drijft als het ware het licht uit de voorwerpen naar buiten toe, maar verborgen, aan hun achterkant. Hoe voel je je als je door zo'n zwarte zon beschenen wordt? Is dat net zoiets als wanneer iemand je zwart maakt? Is het dan niet inderdaad alsof je licht zich achter je moet schuil houden? Is het licht van de materialistische wetenschap iets wat het eigenlijke, wezenlijk 'eigen' licht van de dingen zich doet verstoppen? Zitten overal verstopte Fabeltjes? In alle dingen klinkt een lied, en elke blomme spreekt tot mij een taal, zo roepen onze dichters ons toe, maar als de materialistische blik de dingen bekijkt, hoort hij niet dat lied, maar ziet hij maten en gewichten, nadelen en het nut. Als het altaar, die verticale zuil binnen in de mens, zijn geestkracht, of datgene wat hem overeind houdt, de schaal van Sophie niet meer draagt, blijven slechts de woorden van de schrijver over, hoewel de zuil nog overeind blijft staan. Dat is dan altijd nog een plek om je achter te verschuilen. Het is de plek die de lichte hogere geestwereld verbindt met zijn tegenpool, de donkere diepte. Zwart is ook het beeld, dat gebruikt wordt voor het onbewuste, en voor de kracht die daaruit opwelt als blinde drift, zwart. Dit past ook helemaal met de vele losse eindjes, die de zusters om zich heen hebben. Impulshandelingen. Plotselinge invallen, die je volgt en dan is het weer weg. Afgeknijpt.

Hier is het dat opeens de wereld van de smartphones, de social media en het internetten opduikt. Want wat zijn de wezenlijke kenmerken van al dit gebeuren?

- 1 Het zijn allemaal vrienden, maar wel abstract. Meestal ken je ze helemaal niet.
- 2 Vele reacties zijn voorgevormd, en je hoeft slechts te klikken. Met name emoji's.
- 3 Het is zo snel en vanzelf aflopend, dat je snel reageert en je reactie niet echt eerst overdenken kunt. Het gevolg is dat het reacties zijn vanuit de onderbuik en als reflex. Niet vanuit je ik. Dat is niet vanuit vrijheid.
- 4 Het werkt dan ook inderdaad verslavend. Onderschat dit niet!

Het zijn de drie zussen van ontaard denken (1) voelen (2) en willen (3) en het ik van de Schrijver die hier hun duistere licht verspreiden en duistere draden spinnen. We kunnen ze niet tegenhouden. Dat kon Fabel ook niet! Ze verstopte zich, maar bleef de spleet zoeken, die het licht laat zien van de oneindigheid. Ze bleef zingen, dus haar eigen wezenskern, het voelen, trouw. Ze blijft wakker en doorziet de Schrijver, en ze blijft eindjes met elkaar verbinden. De eerste 'er bij – oefening' van Rudolf Steiner is de denkoefening: een paar minuten per dag ga je bewust **denken**. Dat is niets meer en minder dan de bekende dwarrelende gedachten, de gedachten die normaal als flarden door heen gaan, te vervangen door bewust aan een geregen gedachten. Aan de hand van een heel eenvoudig en overzichtelijk voorwerp. (zie 'denkdingen' als voorbeeld op mijn evadio website). Bijvoorbeeld een spijker, een bord of een krijtje. Alles wat met dat voorwerp te maken heeft kun je tot een draad spinnen. Een mooie draad, waar je blij bij kunt zingen. Maar je gaat er bij uitvinden, dat er een ladder is rechtstreeks naar de bron van alles, naar het paleis van Arcturus.

Wat voor licht was het ook alweer in die heel andere wereld daarboven? Het ging vooral uit van de prinses, Freya, en de wanden van de huizen waren doorschijnend, maar ook spiegelend. Uit de prinses komt licht, en het doordringt tenslotte alle paleiswanden en alles baadt in een melkblauw licht. Het gaat hier om een innerlijk licht. In het sprookje van Goethe over de groene slang en de schone Lelie, komt een oude man voor, die een heel speciale lamp heeft. Het licht van die lamp geeft geen schaduwen, maar dit licht mag alleen schijnen waar al een licht is. Waar al een licht is wordt door deze lamp overal een innerlijk licht gewekt, zonder schaduwen, omdat het een inzicht is vanuit een zich geheel inleven en invoelen in de omgeving: alles wordt zichtbaar zoals het innerlijk naar eigen wezen is. Niets, ook geen schaduw, blijft dan nog verborgen. Dat licht dat geen schaduwen geeft breekt door wanden, zelfs door rotsen heen, en kan transformaties

opwekken: het maakt hout tot zilver, steen tot goud en dode dieren tot edelstenen. We zagen op de maan al samen met Eros hoe uit de donkere as een melkblauwe stroom kwam waardoor hemel en aarde in muziek verenigd werden. Pas op die stroom komen hij en Fabel op hun bestemming en voorgoed weer bij elkaar. Eros gaat eerst richting licht en Fabel is eerst in het donker.

Daar ontmoet ze eerst de sfinx als grenswachter van de onderwereld. In het aards verleden was de sfinx nog machtig in de bovengrondse aardse realiteit. We kennen haar of hem in het oude Egypte en ook nog bij de Grieken. Fabel kent hem ook. Zij kent bovendien niet alleen de antwoorden op zijn vragen, maar zichzelf stelt de nieuwe vragen, want aan haar behoort de toekomst. Hun vragen verschillen! Het denken van de sfinx, dat vroeger levend was, is nu abstract geworden, maar dat van Fabel is concreet. Het abstracte denken is het dode, zwart geworden vroegere licht. Maar voor Fabel gaat het niet om abstracte kennis, maar om concrete ervaringen. Liefde is in de verbeelding, zegt de sfinx abstract en dat komt neer op het ontkennen van liefde als een reële kracht. In de wetenschap bestaat er alleen materie, en is liefde slechts een woord, een verbeelding. Tegenwoordig, tweehonderd jaar na Novalis, weet en ervaart men met name in de nieuwe psychotherapieën, zoals de reïncarnatietherapie, de levende en werkende kracht van liefde, en zelfs de academische psychologie begint dat te ontdekken.

Voor Fabel is dat de concrete intimiteit van Eros met zijn min Ginnistan, en ze weet dat Sophie bij de Liefde hoort. Haar levende verbinding met zowel Eros als Ginnistan en Sophie is een veel sterker en levender 'kennen' dan het abstract geworden kennen van de sfinx. Zo komt ze op eigen kracht door de poort binnen bij de werkende krachten van de diepte. Dit zuivere en onschuldige innerlijke kind Fabel betekent echter voor de donkere krachten van het verleden evenveel pijn als het zwaard van de geestelijke wereld teweeg bracht op de aarde. Het tweesnijdend zwaard van het ik in de mens moet hem pijnlijk openen voor de geest. Het eeuwige en toekomst dragende 'dichten' in het kind Poëzie snijdt even pijnlijk in de oeroude spinsters der blinde bloed- en aardekrachten. De oeroude overlevingsinstincten en je door het vlees gestuurde begeerten kunnen je niet langer echt bevredigen. Ze slepen je mee, ze slepen je door het leven heen, maar je vindt er geen vervulling, en vooral geen zin en geen vreugde meer in. Het verstand analyseert alles en plukt uit elkaar wat het wil onderzoeken en kennen. Zo verzamelt het slechts losse eindjes en gaat het geheel verloren. Het verstand van de hersenen knipt de levende verbindingen door en kan slechts het gedode en gefixeerde deel bestuderen.

Fabel is een dichteres; zij verbindt en zingt, maakt heel en nieuw en levend. Zij mag spinnen en ze zingt juist hier haar eerste lied; zij groeit juist hier in de verdrukking uit tot het altijd groeiende en altijd kind blijvende wezen Poëzie. De dichter legt immers juist verbanden, nieuwer en wijder dan voorheen, de materie overstijgend. Wat in het verleden tot losse restjes werd, die onverwerkt bleven, wordt door de dichter opnieuw met elkaar verbonden tot omvattende zinvolle schoonheid. Het is heel bijzonder hoe exact Novalis hier beschrijft, wat er in de moderne transformerende psychotherapie ook gebeurt. Zelf ken ik de reïncarnatietherapie, waarin de cliënt door zijn lijden de weg vindt tot in die diepe groeven, waar de kapotte resten uit het verleden liggen opgehoopt. Evenals Fabel ga je er in de therapie mee naar een zijvertrek met een open dak en met zicht op de sterrenhemel. In samenwerking en met hulp vanuit de geestelijke wereld vlecht de mens in de therapie de losse onverwerkte eindjes uit zijn verleden tot nieuwe sterke draden en weefsels weer samen.

Deze activiteit trekt lichtdemonen aan en de hele confrontatie is pijnlijk voor de oude zusters en die pijn trekt de Schrijver, het heersende analyserende verstand zelf, naar beneden toe. We rationaliseren onze problemen en we lossen ze wel even op. Er is vanuit

de natuurwetenschap een grote industrie ontstaan, de farmaceutische industrie, die enorm veel winst maakt en mensen levenslang aan antidepressiva of andere psychofarmaca kan 'helpen'. Dat was er in Novalis' tijd nog niet, maar de eerste op basis van het verstand gebaseerde fabrieken waren er al wel. Fabel kent hem en vergelijkt hem met de Dood zelf, die ze de broer van de drie zusters noemt. Is hij dat ook? Wanneer de zusters inderdaad de materiegebonden overlevings-instincten zijn, zoals honger, geslachtsdrift en territoriumdrift zijn ze acceptabel voor de wetenschap. Hun bestaan is wetenschappelijk aantoonbaar. Deze overlevings-instincten passen in de evolutietheorie. De moeder, die huisraad naar buiten sleept is echter een stoorfactor. Geheel in die stijl zegt de Schrijver morgen Eros' moeder te zullen verbranden.

Fabel is niet bang, maar wel kwaad. Ze dreigt hem de ogen uit te krabben als hij haar zou willen grijpen, waarop hij haar opdraagt tarantula's voor hen te gaan vangen opdat hun olie het zwarte licht kan voeden. Wat is dat voor speciaal soort spin? Het Tarantula vrouwtje leeft in een gat in de grond, van boven afgesloten door een dicht gesponnen zijdeachtig web. Dieren die erin vallen overleven dit niet; mannetjes gaan er na de paring meteen vandoor. Tarantula's vangen betekent normaal, dat ze hun brandharen op je afsturen en bijten, wat enorme krampen geeft. Onderaardse gevangenschap, brandwonden, angst en krampen, dat zijn dus de krachten, de olie, die het zwarte spinnen gaande moeten houden, en waaraan de Schrijver Fabel wil overleveren. De farmaceutische industrie heeft zeker als ideaal mensen gezond te willen maken, maar werkt slechts met dode stof. Vele mensen sterven eraan, worden ziek van bijwerkingen of worden ervan afhankelijk en moeten het levenslang gebruiken, hetgeen je best een onderaardse gevangenschap kunt noemen. Fabel moet zich daarmee uitzetten, net zoals wij allemaal. Hoe doet zij dat? Fabel weet achterin de grot de ladder, die rechtstreeks naar de hoge toekomst reikt. Is dat niet precies wat een gedicht kan doen?

5 Poëzie en muziek *Fabel deed alsof ze de grot verliet door naar de poort terug te gaan en die hard dicht te slaan. Vervolgens sloop ze naar het achterste deel van de grot, waar een ladder omlaag hing, die ze opsnelde en door een valluik kwam ze direct in het verblijf van Arcturus. Tot de hemelkoning Arcturus richt ze de juiste wensen der toekomst: heil je stevig gegrondveste troon! Vreugde voor je verwonde hart! Voor wijsheid terugkeer! Voor vrede eeuwig ontwaken, voor de liefde rust, voor oudheid leven en voor de toekomst gestalte. Arcturus zegt, dat ze zal krijgen wat ze vraagt. Ze vraagt om drie keer iets te mogen komen halen en belooft de vierde keer Eros mee te brengen. Deze eerste keer krijgt ze de lier van Eridanus en ze glijdt ermee over de klinkende ijszee en vindt haar moeder in verdriet.*

Ginnistan is ongekend ernstig en bekend Eros te hebben verleid waardoor hij van man weer tot knaap en wild en ongedurig is geworden, terwijl zijn vleugels heel erg lang werden. Zijzelf maakte in de versmelting met hem echter iets mee dat onvergetelijk was en werd onsterfelijk. Vol schaamte en trouw reist ze nu steeds achter hem en de uit zijn avonturen geboren stoet wonderlijke kinderen aan. Zij worden op hun beurt vervolgd door de Schrijver, die zich wrekt op de arme slachtoffers. Zij heeft zelf troost nodig, maar troost allen die door Eros bezocht, maar weer verlaten werden. Door haar lierspel ontmoet Fabel ook Eros en ze brengt hem en Ginnistan tot rust. Ginnistan sprenkelt druppels uit Sophie's kruik over zichzelf en de slapende Liefde en Fabel neemt de kruik mee terwijl ze spelend op de lier verder trekt. Daar komen door Fabels tonen ook al tarantula's achter haar aan.

5 Fabel, de Poëzie, begeeft zich rechtstreeks vanuit de benauwenis naar de hemelkoning Arcturus, het hogere Zelf. Dat is precies wat een gedicht kan doen. Waarom zegt zij daar boven precies de juiste wensen der toekomst? Omdat zij ook dezen namelijk **concreet ervaart, als haar eigen diep gevoelde levende werkelijkheid**. Zij mag drie keer een

geschenk komen halen en daarna zal ze Eros, de Liefde, meebrengen. Want zij weet, dat ook Eros nog wat tijd nodig heeft. Die drievoud is een motief in veel sprookjes, als een trap met drie treden of een groei in drie fasen. Je vindt het ook in de natuur: De planten tonen hun geschenken aan ons bijvoorbeeld in het krijgen van bladeren (zij geven ons de zuurstof), bloemen (geuren en schoonheid) en vruchten en wortels (voeding en zoetheid). In de ziel zijn er de drie kwaliteiten waar te nemen van denken, voelen en willen. Ze krijgt drie geschenken en ze vraagt hem als eerste geschenk de lier. Let wel, niet **een** lier, maar **de** lier. Deze komt van Eridanus, de rivier uit het noorden. In het verleden bij de oude Grieken was deze stroom als vindplaats bekend van het zachte doorzichtige goud, het barnsteen, en deze Grieken wisten dat ooit in het nog verdere verleden hier een soort paradijs was, Hyperborea. In de geesteswetenschap van Rudolf Steiner is bekend, dat in de tijd van Hyperborea de aarde nog opgenomen was in de zon. Daar blijkt de muziek thuis. Deze lier is het muziekinstrument, dat symbool is voor de muziek zelf, die genoeg snaren bevat om elke innerlijke snaar in wie het maar hoort te kunnen beroeren.

In het menselijk lichaam lopen vanuit de wervelkolom regelmatig boven elkaar de zenuwstrengen, zoals de snaren vanuit de rug van de lier. Emoties, die nauw aan het levende lichaam verbonden zijn, worden direct opgewekt wanneer zij geraakt worden. Muziek zelf is het, die Fabel hier krijgt en beheerst. Als ze deze lier laat klinken trillen niet alleen de zenuwen mee in al wie het hoort, maar zelfs de ijszee en de rots klinken mee. Zij begeeft zich allereerst naar haar moeder, de Fantasie. Ze herkent haar nauwelijks.

Fantasie lijdt onder het verleiden van haar tot man geworden zoogkind, de Liefde. Het heeft haar zo veel ernstiger gemaakt. Maar ook voelt ze zich zo leeg nu zonder die liefde, zo dat ze hem volgt. Hij echter lijkt er juist zijn ernst door verloren te hebben en alleen nog maar uit te zijn op verleiden als aangenaam vermaak. Hij ziet vele aantrekkelijke prooien, maar haar hoeft hij niet meer. Ze vindt slechts de gevolgen van zijn verbindingen. En zij wordt nu vervolgd door de Schrijver. Het is wel goed om te beseffen, dat in de afgelopen eeuwen vooral de wetenschap de fantasie inderdaad zo beschuldigd heeft. Fantasie leidt de mens af van wat nuttig en verstandig is. En mensen die graag fantaseren leren leven met het idee dat ze de fout in zijn gegaan, en nergens goed voor zijn, behalve dan voor de kinderkamer. Inderdaad mochten ze net als een min het kleine kind nog met hun invallen vermaken en voeden, de fantasieën, maar dan moet het afgelopen zijn. Maar zie hier, de kleine kinderen worden groot en heus, iedereen begint weer te fantaseren zodra hij of zij verliefd wordt! Op een mens of op iets anders! En dan komt er inderdaad van alles uit tevoorschijn. Het is interessant, om hier de zintuiglijke wereld eens te vergelijken met de zielenwereld. In de materiële wereld van de zintuigen heb je de niet zintuiglijk waarneembare Liefde en Fantasie. Ze leven in de zielenwereld in de mens, en door die mens heen werken ze in de zintuiglijke wereld. In de mens kan Liefde zich diep verbinden met Fantasie. Dan kan de Liefde worden tot een innerlijke (af)God met enorme vleugels en met een boog waarmee hij vele pijlen afschiet en harten doorboort. Er ontstaan dan in de zielenwereld of astrale wereld wonderlijke kinderen, die de liefde omzwermen, en ook slachtoffers, die hun gewonde ziel door de Fantasie moeten troosten. Maar het kan ook anders werken: soms ontstaan er in de zintuiglijke wereld nu kunstwerken zoals gedichten of liederen, schilderijen, beeldhouwwerken, en zelfs hele paleizen. Ook dat zijn allemaal voortbrengselen van een liefdesverbinding met Fantasie. Ze heeft immers ook de onmisbare kwaliteit de mens boven de puur nuchtere zakelijkheid te kunnen verheffen, en hier bij Novalis knapt ze op, door het net als vroeger te mogen voeden van haar dochter, de Poëzie.

De Fantasie was gewoon zichzelf, maar daarmee heeft ze de onervaren Liefde veranderd in een versierder, die niets anders meer doet dan de één na de ander te veroveren, wonderlijke kinderen verwekkend om ze dan weer in de steek te laten. Ja, dat was wat zij

hem gaf in plaats van slokken water uit het kruikje, dat Sophie haar daartoe had meegegeven en zij volgt hem nu om getroost te worden. Maar ze kan hem niet inhalen en moet in plaats daarvan nu al die verlaten minnaressen troosten. Samen reizen ze zo dus voort. Liefde, die zich verbindt met fantasie, ja dat is de verliefdheid zelf, die nu eenmaal kortstondig is. Het gelukt Fabel om ze beide (tijdelijk) tot rust te brengen met haar liederen en nadat Ginnistan een paar drupjes goed bewaarde wijsheid over zichzelf en de slapende Eros heeft gesprenkeld krijgt zij het kruikje mee. Bovendien lokt ze de tarantula's. Dat is wat muziek kan doen. Je ziel gaat meeklinken in een hogere eenheid. Het is anders, directer, dan door poëzie. Poëzie kan pas beluisterd worden als die rust er al is. Tarantula's zouden er niet op reageren. Dat wist Fabel. en zo krijgt Fabel met haar muziek en zang ook de tarantula's achter haar aan. Ja, er zijn liederen die treurende harten troosten, maar ook liederen, die van mensen soldaten maken. Maar nu volgen de hartstochtelijke spinnen haar en weven een glinsterend web over de grassprietten, bewegend op de maat van de muziek. Hier herken je een verwerkelijking, zij het in een lagere vorm, van wat in de maanbeelden als melkblauwe stroom beschreven was.

6 Het moederoffer *Zij gaat naar de aarde en ziet al van verre de hoge vlam van de brandstapel van Eros' moeder. Tot haar troost ziet ze Sophie er boven zweven en voor eeuwig de immense groeve overdekken. Het vuur zuigt het licht op van de zon, die eerst rood van toorn is. De vlam van de brandende moeder zuigt steeds meer zonlicht op en wordt steeds witter en machtiger en tenslotte zinkt de zon als een zwarte uitgebrande slak in de zee, terwijl de lichte vlam van de uitgebrande moeder naar het noorden trekt.*

6 Dan begeeft ze zich terug naar de aarde. Ze ziet in de blauwe hemel de sluier van Sophia, wier wijsheid de immense groeve overdekt. De immense groeve: de aarde is tot groeve geworden. De onderwereld ligt open, en zij lijkt alles te zijn wat er nog van de aarde is overgebleven. We zagen eerder al de zwarte zon heersen in de onderbewuste diepten in de mens, maar nu wordt de uiterlijke zon zelf steeds bleker, leeggezogen door het brandende mensenhart, en tenslotte zwart. Het zonlicht maakt voor ons ons elke dag alle dingen zichtbaar. We zien de dingen omdat ze het licht meer of minder terugkaatsen, waardoor hun buitenkant een kleur toont. Maar we zien in eerste instantie alleen die buitenkant. Je hart kan zich verheugen aan vormen en kleuren en groeien en bloeien, maar als je wetenschappelijk geschoold verstand alleen nog maar de buitenkant en zelfs daarvan alleen de abstracte waarden van maten en gewichten telt, dan verbleekt het licht, zwart blijft over. De schrijver is de nieuwe generatie van de oude zwarte wereld.

Alleen de schrijver, het kurkdroge analyserende 'objectieve' berekenende verstand heerst. Het hart is slechts een zeer storende factor van subjectiviteit en moet daarom verdwijnen. Hoe is dat microkosmisch? Binnen in ons zelf breekt ons hart. Het verbrandt en velen kennen tegenwoordig het desolate gevoel van een burn-out. Als we in ons lichaam, de plek waar wij thuis zijn, waar we in wonen en waar we onszelf in beleven, de wijsheid niet meer kunnen vinden; als de liefde met de fantasie op hol slaat en het met geen enkel project of partner kan uithouden, als we voor ons dagelijks brood zijn overgeleverd aan de grillen van verstandelijke constructies, uitgaande van op winst beluste ondernemingen, dan moeten alleen de overlevings-instincten (samen met het Intellect) het redden. De zintuigen zien ook al niets nieuws meer, want zij zitten vast op water en brood. Het hart wordt verteerd. Bij een burn-out lijkt een redding niet meer mogelijk. Novalis schreef in 1799 zijn toekomstvisie al voor onze tijd en ook hoe het verder kan gaan. De vlam, het warme lichte wezen van de moeder, verdwijnt niet, maar vertrekt naar het noorden, waar het eeuwige in jezelf in de bevroren wereld wacht. Kan zo een offer dan toch iets goeds voortbrengen?

De onderdrukking van de vrouw, van alle 'vrouwelijkheid' en 'zwakte', vinden we bijna

overal ter wereld. De fysiek sterkere man heeft een sterk fysiek ontwikkelde samenleving tot stand gebracht, met stenen huizen, stalen apparaten, enorme weggennetten vol staal, stank, stof en lawaai. Moeder aarde, hun Mater als voortbrengster van de nog levende materie zelf, is uitgeput, haar planten sterven uit evenals de bijen, vlinders en vogels, zoogdieren en het vee. De hele atmosfeer is aangetast en overbelast en het klimaat reageert wild. Daar ieder mens niet alleen zijn uiterlijke gestalte heeft, maar ook een ziel, die hem compleet maakt, hebben mannen ook hun innerlijke vrouwelijkheid onderdrukt.

In het sprookje wordt de moeder geofferd, wat betekent, dat ze verdwijnt van het aardse niveau, waarbij haar licht één wordt met de zon en vertrekt naar hogere sferen, terwijl haar as verstuipt en achterblijft. Het is hier interessant om naar Goethes sprookje te kijken, waar de oeroude moeder, de groene slang, zich zelf aanbiedt als offer. Zij geeft haar leven voor de prins die bij Novalis de figuur van Eros is, en valt daarbij uiteen in edelstenen, die in het water van de rivier worden verzonken. Zij vormen dan een boog over de kloof tussen hemelse en aardse wereld. Zij offert zich zelf, omdat ze weet, dat ze anders geofferd zal moeten worden. Dit offer, dat we bij Novalis zien, is kennelijk hoe dan ook noodzakelijk en niet te voorkomen.

Fabel ziet het sterven van het hart, de moeder van de liefde: de zon (in het Duits **die** Sonne) sterft. In het Duits, de originele taal van dit sprookje, is de zon vrouwelijk, en hier is de moeder als Mater, de schenkster van alle materiële lichamen, ten diepste verbonden met de zon zelf, zoals ze buiten in de kosmos als zon de natuur haar leven, warmte en licht geeft. De moeder, maar ook de zon, met zijn dagelijkse opkomen en ondergaan, zijn leiden van de ritmes van het leven op aarde, en zij moeten sterven nu alleen het materie gebonden verstand van de Schrijver heerst en het denken volkomen dood en abstract geworden is. Van Sophies waterdruppels drongen slechts de wiskundige symbolen tot hem door. Nu de Wijsheid evenals de Liefde, de Poëzie en de Fantasie uit het huis verdwenen zijn, heeft het dagelijks ik met het abstracte verstand zich ontpopt als macht die het natuurlijke waarnemen gevangen zet en de levende bron der materie ten diepste haat.

De uiterlijke zon is echter ook het oerbeeld van het hart, bij elk mens verborgen binnen in het lichaam woont, het innerlijk licht en leven schenkend. Het innerlijk licht is echter onvergankelijk en keert in het licht van de vlam terug naar zijn eeuwige bron in het noorden, die ook de scheppende bron is van het uiterlijke licht van de zon. De **materie zelf** ontstaat vanuit het innerlijk licht, het hart van de aarde, en zij wordt waarneembaar door het uiterlijk licht. Moeder als innerlijk licht van het hart en vader als vreugdevolle waarnemer van alles wat het uiterlijk licht in de natuur door de zintuigen zichtbaar maakt, zij hebben het kind Eros, Liefde, als aardse mensenkind geboren laten worden. Zowel moeder als vader zullen door een dood heen gaan en dit betekent dat de materie zelf zal verdwijnen. De aarde als bestaansvorm van vaste dingen zal eindigen. De aarde als fysiek stoffelijke wereld waarin een dood bestaat voor planten dieren en mensen, zal ophouden te bestaan. Dit bedoelt Novalis als hij spreekt van een immense groeve: de aarde is weg.

Weten wij dat we ook ergens een Fabel hebben? Ons vermogen tot dichten en zingen, dat allereerst het onderbewuste induikt en dan in de hemel haar hulp zoekt? Hoe weet je dat het bestaat? Weet je nog hoe ze begon met haar babbelen, toen haar grote broer Liefde haar op zijn arm nam? Hier is een wonderlijke parallel met de gebeurtenissen in de bijbel tussen Johannes de Doper en Jezus Christus. Dat begint als de twee zwangere moeders elkaar ontmoeten. Het kindje dat later preekt aan de oevers van de rivier de Jordaan. Hij was die 'eeuwige' Prediker, eerst als profeet en later anders, als schilder en daarna als dichter, begint door die ontmoeting met de goddelijke Liefde, het kindje Jezus voor het eerst te bewegen in de buik van zijn oude moeder. Zo kan Fabel dus ontwaken doordat het kindje Liefde in jezelf groeit, haar herkent en koestert. Als jij muziek luistert of speelt,

herken je haar dan? Als je een gedicht schrijft of leest...misschien ook? Zij is er!

7 Het kwaad moet dansen *Het huis is inmiddels een ruïne vol onkruid en ongedierte. De schrijver en zijn gezellen zijn woedend om het verdwijnen van de zon en willen afreageren op Fabel, maar worden gebeten door de tarantula's en moeten dansen. Opnieuw weet Fabel de antwoorden op de vragen van de Sfinx, die haar vraagt wat sneller komt dan de bliksem en wat het meest vergankelijk is, wie de wereld kent en wat het eeuwige geheim is. Vergelding, onrechtmatig bezit, wie zichzelf kent en Liefde, zijn haar antwoorden. Als de sfinx tenslotte verneemt dat de Liefde berust bij Sophia krimpt hij ineen en komt Fabel in de grot bij de zwarte zusters. Zij willen haar aanvallen met de schaar, maar worden eveneens door de tarantula's gebeten en moeten dansen.*

7 De Schrijver en zijn gezellen zijn verbijsterd en woedend over de impact van hun eigen daden, de verdwenen zon. De wetenschap leidde na Novalis al tot de ontwikkeling van atoomkracht; materie splijt in verblindend licht, als de zon, maar de straling is dodelijk tot ver in de toekomst. Met kunstmest en onkruid- en insecten-verdelgers kan men de oogsten vermenigvuldigen. Dat echter het klimaat nu onherstelbaar en uit de hand loopt en overal aardverschuivingen en modderstromen optreden maakt de machthebbers ook tegenwoordig woedend. Zij trappen op de draden van de tarantula's, die hen nu bijten: zij *verkrampen*. Je innerlijke tarantula's hebben hun slachtoffers gevonden. 'Het kwaad vernietigt zichzelf', dat is een waarheid als een koe, maar het gaat niet zomaar. Hij had zelf de opdracht gegeven de beesten te halen. Ze passen bij hem en zijn maten. Hier gaat het over de oeroude krachten der overleving. De drie spinsters zaten in oeroude tijden toen de levende materie nog in haar beginstadium was, op hun troon. Toen er hogere bewustzijnsniveaus ontstonden, zakten zij naar het lagere plan, waar ze trouw hun taak bleven verrichten aan de basis van het leven.

De Schrijver had vaak zijn volgeschreven bladen, zijn op aarde verzamelde kennis, aan de hogere Wijsheid gegeven, die ze dompelde in het water van de nacht, de geestelijke wereld, waar het papier echter vrijwel leeg weer uit tevoorschijn kwam. Al die letters die verdwenen, wat gebeurde daarmee? Zakten ze door het altaar naar beneden, een slechts donker licht schijnend en als donkere pluïsjes het materiaal wordend voor de spinnende oudjes? Zij, deze ondergrondse krachten, kunnen slechts tot het kwaad worden, wanneer zij gaan heersen over de hogere lagen. Wanneer het pure overleven de ziel en de geest in de houdgreep neemt. Wanneer dat gebeurt komt de burn-out.

In de wereld van de ziel, waar je je uitgebrand voelt, is geen aardse materie. Er bestaan geen stenen. Deze binnenwereld heeft alleen een substantie die donker is, maar ook vloeibaar als water en beweeglijk als lucht. Lucht of gas kan zich heel wijd maken door warmte, en heel klein worden door kou. Zo kun je daar net als in een sprookje klein worden als een mier en groot als een reus. Ja, sprookje en waarheid zullen één worden. In die nieuwe wereld zullen Moeder Materia en Vader beide een nieuwe bestemming krijgen, die het slot van het sprookje zal tonen.

Wanneer menselijke hersenen slechts gebruikt worden dosor deze primitieve krachten, komt er een kennis tevoorschijn, die lijkt op die van de Schrijver. Geen wijsheid en geen poëzie. Geen kunst. De kennis van de schrijver, als die de macht grijpt, wat gebeurt er dan? Er ontwikkelt zich technologie, micro-, nano-, bio- technologie en vergeet niet de zichzelf ontwikkelende kunstmatige intelligentie. Wie het bezit heeft macht. Er wordt van alles gemaakt om het leven te veranderen in 'genieten' en het wordt geïntroduceerd zonder wijsheid, zonder bezinning, zonder verder te kijken dan het meest directe effect. Het gebeurde (maar sluipend en onbemerkt) in Europa met de komst van de Verlichting. Het gebeurt daar waar het gaat om 'meer, meer, méér', waar het gaat om winst maken

om te kunnen overleven, als onderneming. Het gebeurt daar waar bezuinigd moet worden op Kunst, Cultuur, Onderwijs. Het gebeurt als onderwijsinstituten zelf tot fabrieken worden gemaakt, die producten moeten afleveren. Als levende koeien en vruchtbaar land winst produceren, meer en meer en meer. Als sporters milliseconden sneller moeten, meer en meer en meer. Als mensen door orgaantransplantaties en levenslang medicijngebruik steeds maar ouder moeten worden, enz. enz. enz. Ja, makrokosmisch is de Schrijver op aarde steeds meer de baas geworden. Het klimaat is al aardig opgebrand. En in onze innerlijke kosmos? De sfinx lijkt wakker geworden. Opeens zijn zijn vragen niet meer abstract, maar betreffen de zaken die zo plotseling alles lijken te veranderen. Dat blijkt ook uit de vlotte antwoorden van Fabel. Zij is het zelf, die niet door de poort tussen het huis en de onderwereld maar rechtstreeks vanuit de hemel terugkomt en die haar rechtmatig eigendom komt opeisen. De wakker wordende sfinx is verslagen, als ze zegt, dat de Liefde rust bij Sophie.

8 Hoe het kwaad wordt verteerd *De drie donkere dames eisen, dat Fabel nu lichte soepele dansgewaden voor ze spint, met bloemen erin die in vuur gegroeid zijn. Fabel geeft deze spin- en weef-opdracht door aan drie kruisspinnen, die ze als beloning lekkere hapjes belooft. Ze beginnen meteen, terwijl zij zelf voor de bloemen zal zorgen. Dat is het tweede geschenk, dat ze nu ophaalt bij Arcturus. Ze vertelt de koning dat de goeden rusten en de kwaden dansen. Ze vraagt of de vlam is aangekomen. Dat bevestigt de koning en hij zegt ook, dat de nacht voorbij is, het ijs smelt, zijn gade in de verte zichtbaar wordt en dat zijn vijandin in de zee is verzonken, en dat alles begint te leven. Hij kan echter nog geen koning zijn zolang hij alleen is. Ze krijgt de in het vuur gegroeide bloemen van zijn tuinman Zink en de kruisspinnen verbinden ze met hun weefsels. Fabel zelf kleedt de zusters om, terwijl ze ze met allerlei vleierijen inpalmt. De zusters in de nieuwe gewaden gaan meteen weer dansen, maar die zitten nog vast en ze worden snel door de kruisspinnen verorberd. Perseus vangt hun schaar op met zijn schild en Fabel vraagt hem daarmee Eros' vleugels te kortwieken, de zusters te vereeuwigen en het grote werk te voleindigen.*

8 Hoe gaat Novalis in het sprookje het probleem van het overheersen van dit oude, materie- en instinctgebonden denken oplossen? Hij signaleert eerst de gevolgen, de paniek na het zien van de consequenties. Allereerst dus hun krampachtige dansen. In het groot: Lijkt de TTIP daarop? En de omvallende banken, die door de belastingcenten van de kleinen gered moeten worden? De Fifa-schandalen en de Panama-papers? De enorme vluchtelingenstroom en de deal met Turkije, later met Afrikaanse landen? Het meedogenloze geweld in Noord- en Midden Afrika en in de Arabische landen? Brexit? Het drukken van miljarden nieuwe Euro's om 'in de economie te pompen'? Een Trump die President van 'America First' wordt? Overal zijn vreemde dansen te zien in de grote wereld. En in het klein? In ieder geval kun je daar de paniekaanvallen en het sterk toegenomen gebruik van partydrugs en van zogenaamde geneesmiddelen als antidepressiva toe rekenen. En wellicht de gewoonte van steeds goedkopere vliegvakanties naar steeds verdere bestemmingen.

Nu beschrijft Novalis, dat de drie zusters, de overlevingsinstincten, zich zó bedreigd voelen door Fabel, die haar eigendom komt opeisen, dat ze enkel nog maar op het doden van Fabel gefocust zijn. Fabel noemt het spinnen van levensdraden als iets wat haar toebehoort en daarmee verwijst ze naar het verleden. Zij deed dit namelijk al vóór de drie zusters. Ze is wel een kind, maar ze is eeuwig. De Poëzie en het spinnen van spirituele draden was er al vóór er materie bestond. De drie konden die taak pas op zich nemen toen er stof was en zij heersen slechts zolang de stoffelijke wereld als de belangrijkste van alles geldt. Zij worden nu bang, want ze merken Fabels oudere en meer authentieke macht. Ze willen vechten voor hun positie. Daardoor trappen ze op de tarantula's, worden

gebeten en moeten dansen van de pijn en de krampen. En dan voelen ze wat ze nodig hebben. Hoe ze toch een soort van ontwikkeling kunnen krijgen of hun bestemming kunnen vinden. Daarom komt uit hun eigen mond het verzoek: 'Spin lichte dansgewaden voor ons! Spin er bloemen in die in het vuur gegroeid zijn!'

De bloemen, die in het vuur gegroeid zijn, zijn rechtstreeks neergeslagen uit damp, zoals we kennen van ijsbloemen en metaalbloemen. Die zijn **zuiver**. Je moet het metaal namelijk eerst uit zijn erts vrij smelten, zodat het enkel nog zuiver zichzelf is. Dan ook nog verdampen, zodat het als zichtbare vorm verdwijnt en geheel opnieuw geschapen wordt vanuit het niets wanneer het als bloemen neerslaat op een zeer koel oppervlak. De materie zelf moet dus zijn pure oorspronkelijkheid terugkrijgen. Pas in dat gewaad kunnen de zusters hun bestaan op de juiste wijze afronden.

Fabel gaat daarom nu voor de tweede keer naar de hogere wereld, waar ze vraagt of de vlam is aangekomen. Dat is hij en met veel gevolg voor deze in bevroren toestand wachtende wereld! De nacht is voorbij, het ijs smelt, zijn gade wordt zichtbaar en zijn vijandin is in zee gezonken. Het mag merkwaardig lijken, dat de zon de vijandin is. Maar hij is de koning van de nacht, en hier gebeuren nu merkwaardige dingen. Want de nacht kan nu pas ophouden, nu de heerser van de dag verzonken is. Maar de nieuwe heerser zal dan niet de zon zijn, maar Arcturus zelf, echter niet alleen! Het is een uitgebreider koningschap, dat hem voor ogen staat. De zon, die hier verdrinkt, nadat ze in de vlam van de moeder haar licht al verloor, is de uiterlijke zon. De uiterlijke zon is het, die de materie zo zichtbaar, zo grijpbaar en zo beheersbaar en daardoor zo belangrijk maakte. De uiterlijke zon kon de mensen tot uiterlijke macht en tot zelfbewustzijn brengen. Maar het is wel de vergankelijke wereld, die ze zichtbaar maakte. Arcturus wacht op een innerlijk en eeuwig koningschap.

Hij belooft haar het tweede geschenk. Zij krijgt daarom nu de zinkbloemen, de direct in de kou neergeslagen kristallen bloemen van juist uit zijn erts verdampte zink. Het spinnen van de hemden wordt handig door Fabel georganiseerd en wel via de kruisspinnen. Novalis kiest dus voor de symboliek van het weefsel van onze materiële lichamen, het weefsel dat we in de zichtbare natuur kunnen zien ontstaan en groeien, het spinnenweb, maar het gaat wel om de wereld waarin het kruis gedragen wordt, wat over het kruispunt van zelfkennis en kennis der wereld gaat. En dit wordt versierd met de in de hemel ontstane pure metaalbloemen. De brandgif bevattende tarantula's voor het begin vanuit het vuur der hartstocht en de kruisspinnen met de vuurbloemen voor het voleindigen van materie in oorspronkelijke reinheid ingeweven in haar gekruisigd zijn.

Van vuur tot kruis is beeld voor het ontstaan en de eindvorm van aardse materie, van fysieke driedimensionaal geworden stof. Het kruis is een beeld van de ontmoeting van twee loodrecht op elkaar staande richtingen, wat een bewustwording betekent. Het kruis is onlosmakelijk ook verbonden met het sterven van Christus, en met het kruisje achter iemands naam duidt men het gestorven zijn van diegene aan. De kruisiging van Christus is hoe het hemelse wezen, de verticaal, voorgoed verbonden werd met het aardse wezen, de horizon – taal. De as van de eeuwigheid, de as waarom de aarde om zichzelf wentelt, de as van Noordpool naar Zuidpool, verbonden met de poolster, is de innerlijke verticaal. Als de zon in de zee, de meest duidelijke horizontdraagster op aarde, verzinkt, ontstaat er een verbinding tussen dit innerlijke en uiterlijke kruis. Spinnen zijn altijd al die wonderlijke wezens die hangen tussen hemel en aarde, die enerzijds de vliegjes, de lichtste en luchtigste aardse wezentjes doden, en die anderzijds de lucht zo 'reinigen'. En die in hun webben zowel de assen trekken, als de 'eeuwige rondgang' neerleggen. En die niet alleen 'materie' zelf kunnen produceren, maar ook nog eens zo kleverig, dat andere materie, die er tegenaan komt, er bijna niet meer van los komt. Maar wat ze gevangen hebben, zuigen ze uit, nadat ze ze reeds hebben omwonden en verteerd, buiten hun lichaam. Hun

spijsvertering hebben ze buiten zich. Stel je dat eens voor. Hoe je als spin heel erg deel bent van je omgeving; je darm om je eten heen legt, buiten je. Zo innig zijn de drie spinsters zelf ook verbonden met hun werk aan onze overleving. Het past precies, hun lot; Fabel kent ze door en door. Zij kent de wereld als zichzelf.

De doodshemden van de oerinstincten bestaan uit de doordringing van de materie van links naar rechts en van onder naar boven enerzijds en haar puur (rein) wording door de vaste stof, vloeistof en damp heen en weer terug anderzijds. Zij, en daarmee onze levenskrachten moeten er dus helemaal doorheen. Het is wonderbaarlijk te bedenken hoe we in ons lichaam in de stofwisseling nu al continu stof verbranden. En wel twee keer. Eerst wordt de stof verbrand die we eten, het wordt verteerd, gaat door het niets van volkomen afbraak heen en wordt 'zuiver' tot onszelf. De tweede keer is als we daden doen, maar ook als we denken (de hersenen hebben veel zuurstof nodig). Het is wellicht daarbij ons verlangen om zuiver te zijn in ons doen en denken. Zoals zinkbloemen, puur. Dan laten we onze kruisspinnen weven (je lichaam bewust eenvoudig en gezond voeden en verzorgen) en de metalen door de hemelse tuinman bloeien (handelen en denken vanuit je idealen). Deze hemelse tuinman mag bij Novalis best doen denken aan de eerste ontmoeting van Maria Magdalena met de opgestane Heer in de bijbel, waar zij Hem voor de tuinman aanzag. Ook Hij had een nieuw, zuiver, fysiek lichaam.

Nadat Fabel de kruisspinnen de zusters heeft laten verteren heeft ze zelf de schaar gepakt, hun laatste wapen. Dichten bestaat voor een groot deel uit snoeien. Fantasie laat steeds weer iets groeien, en voor een bezonnen tekst zoals in poëzie wordt dit dan gesnoeid, geknipt. Dat het haar lukt om stilletjes de schaar te pakken is omdat zij het knippen beheerst. Die schaar, het vermogen tot doden, afknippen of inkorten, wordt meteen gebruikt en wel met echte magie oftewel perfecte innerlijke logica. Perseus namelijk verschijnt op dat moment en zijn schild zuigt onmiddellijk de schaar aan. Dit klopt volmaakt; het zou niet anders kunnen. Perseus immers was het, die vroeger de Medusa (letterlijk 'kwal') onthoofdde en daarmee voorgoed de draad doorknipte van het eeuwige leven op aarde, in de nog zachte materie. Poliepen en kwalen tonen de evolutionaire overgang van ongeslachtelijke voortplanting, zoals nog steeds bestaat bij primitieve organismen, dus een eeuwig doorleven op aarde, naar een hoger evolutiestadium van levende dierlijke lichamen. De poliep plant zich ongeslachtelijk voort, maar snoert de kwal af, die zich geslachtelijk voortplant. De overgang van eeuwig leven in de plastische ijle stof, nog vormbaar naar de onstoffelijke wereld, naar een leven tussen geboorte en dood, in de vastere stof, daarom gaat het in de Perseusmythe.

De lichamen werden niet alleen steviger, maar ook gecompliceerder, de cellen en weefsels zo tot organen gespecialiseerd, dat een dergelijk organisme zich niet meer kon verdubbelen of anderszins vernieuwen. Overgangsstadia in deze evolutie zijn sommige weekdieren zoals oesters, slakken, visjes, die van geslacht kunnen veranderen en vooral die poliepen, die ongeslachtelijk zijn, maar die tot geslachtelijke kwalen worden, wanneer ze onthoofd worden. De poliep (Medusa) is een slanke dame met een hoofd met de talloze slangen en zij is ongeslachtelijk. Het afgesnoerde hoofd is de zelfstandig geworden geslachtelijke kwal. De tot kwal geworden poliep symboliseert de definitieve invoering van de sterfelijkheid van elk stoffelijk bestaan. Hierbij verdwijnt het gouden gevleugelde paard Pegasos naar de spirituele wereld en blijft op aarde slechts over het tot steen moeten worden, oftewel het moeten leven in een lichaam uit dode materie, waardoor het sterfelijk wordt. Perseus 'moeder Danae zat hoog opgesloten in een toren en werd zwanger van een gouden regen. Toen haar vader dat ontdekte zette hij moeder en kind in een kist uit op zee: ziehier hoe Perseus zelf ontstaat in de vorm van een eerste geslachtelijke afsnoering samen met zijn moeder. Ja, natuurlijk moest tenslotte deze grootvader door hem zelf de sterfelijkheid ervaren.

Fabel vraagt Perseus nu of hij met zijn schild de drie zusters wil vereeuwigen en met de schaar Eros wil kortwieken. Perseus had destijds dankzij de hulp van de drie zusters, die destijds nog met zijn drieën één oog deelden, in zijn schild juist het beeld van Medusa laten spiegelen, opdat hij niet zou sterven en verstenen door de aanblik van de Medusa, de sterfelijkheid zelf. Terecht mag hij hen nu vereeuwigen. Hun taak als spinsters van de sterfelijke materie zit er nu op. Uiterlijk zijn ze verslonden, maar bewust, en daardoor kunnen ze door het (spiegelende vermogen) van het bewustzijn, vereeuwigd worden. Helemaal aan het slot van dit sprookje zullen we ontdekken hoe Perseus hen vereeuwigd. Dat klopt namelijk precies. Innerlijk kunnen we hun scheppende kracht ervaren door de dankbare herkenning van het belang van ons materiële lichaam als tijdelijke drager en uitvoerend instrument van ons wezen.

De wetenschap kent al veel over de ontwikkeling van het menselijk lichaam, de embryologie. Hoe de hardste weefseldelen, de botten, pas het laatst ontstaan, en zelfs bij kinderen nog niet helemaal hard zijn geworden. Ook onze aarde heeft haar steen pas in de loop van de tijd opgebouwd, ook vanuit de skeletten van dieren en planten. De wetenschap heeft echter de materie zo lief gekregen, dat ze een denkfout maakte. Ze denkt dat de dode materie er het eerst was, en dat het leven daaruit is ontstaan. Iets wat overal in de natuur wordt tegengesproken. Toch zal het niet eenvoudig zijn zo iets te corrigeren. Het denken hebben wij als mensen slechts kunnen leren dankzij de materie. Dankzij datgene, dat dood was, dat stil bleef staan, stil bleef liggen en zich gelijk bleef. Dankzij de stille overgave van de materie kon de mens zich vrij voelen, zijn handen gebruiken, zijn denken ontwikkelen. Dankzij het wezen, dat zich zodanig liet betoveren, dat het 'steen' werd, en in die zin iets toonde, dat blijvend was, kon de mens een geheugen ontwikkelen. Door een heel groot en omvattend offer kon de mens ongehinderd iets pakken, het zijn zelf gekozen vorm geven, en zich eraan ontwikkelen. Novalis kende als mijn ingenieur de wereld van de stenen heel goed. De duisternis binnen in de aarde. De kostelijke schatten die daar verborgen zijn en haar overgave aan de mens. Maar eenmaal ontdekkend hoe kostelijk de materie is gebouwd, in haar lagen, haar kristallen, in de planten en in de dieren, hou je niet meer op je te verwonderen. We kunnen een plant of een mineraal of een orgaan doden en uit elkaar halen en analyseren en leren kennen. En we vereeuwigen het door het te herkennen in zijn ongelooflijke perfectie als microkosmos.

Het kortwieken van Eros, ja, het genot met zijn vroegere min, de Fantasie maakte hem vluchtig. Hij was weer jong geworden en had zijn volwassen ernst verloren, maar zijn vleugels waren heel erg lang geworden. Alsof daar de ernst en volwassenheid in waren verdwenen, wat de verkeerde plek was, want hij had geen rust meer. Ik denk, dat je dat moet kunnen voelen, het vinden van de juiste vleugelmaat. Hoe 'vluchtig' is jouw liefde en hoe (goed) voelt dat voor jou? We kunnen zowel het gevoel hebben van te korte als te lange vleugels aan onze liefde, vermoed ik. Hier heeft de Liefde door te veel verbondenheid met Fantasie te lange vleugels gekregen. Zo iets kan gebeuren als je eenzaam bent, of je eenzaam voelt. We kennen allemaal min of meer het probleem van bindingsangst en verlatingsangst. Hoe volt het als je net als Eros hier, of als een Don Giovanni overal je veroveringen hebt, en ze dan niet meer interessant vindt? En hoe voelt overbeschermende liefde? Waarin je je partner of je kind of je werk misschien te veel wilt vasthouden? Als je je liefde verbindt met de materie krijg je eerder zelfs een totaal gebrek aan vleugels, dan heb je eerder ketenen.

Je hebt er je innerlijke Perseus bij nodig en dat is nogal wat. Hij is behalve de held, die de weg bereidt voor de geslachtelijke voortplanting, ook de bevrijder van de seksualiteit. Hij bevrijdt namelijk de als offer voor het zeemonster aan de rotsen geketende schone

Andromeda, nadat hij dit zeemonster, dat maagden en jongelingen verslindt, heeft overwonnen. Hij geeft het Medusahoofd aan Athene en zij draagt het sindsdien op haar borstschild. Athena heeft niet alleen alles met het Verstand te maken, maar ook met de Wijsheid; zij werd geboren uit het hoofd van Zeus. Perseus zelf werd nog geboren vanuit de in de toren opgesloten jonkvrouw, die daar door gouden regen werd bevrucht. Door gouden regen betekent door spirituele wijsheid. De oude onsterfelijkheid bestond namelijk uit bevruchting van materie door wijsheid. (Die wijsheid zit nu in de DNA-codes).

Rechtstreeks je lichaam opbouwen vanuit je eigen goddelijke wijsheid kon voor mensen niet langer, want hun organismen ontwikkelden een eigen (nog bepaald niet wijs!) bewustzijn. Perseus kent, evenals Athene, door zijn eigen oorsprong nog het geheime verband tussen scheppen door verbinding met wijsheid vanuit de geest, en scheppen in de materie door geslachtelijke bevruchting. Zelfs vind je in oude Bijbelse taal nog iets van dit geheim: Adam kende Eva; kennen is dan bevruchten, maar beider materie is nog ijl. Adam was onsterfelijk en mannelijk – vrouwelijk geschapen. Zodra de twee polen van elkaar gescheiden werden, ging het 'kennen' zich opnieuw richten, en werd verleid. De slang beloofde een gelijk worden aan God, en de kennis van goed en kwaad. Dit betekende de wereld ingaan van de dood. Dat was het verleden. De sfinx had die wijsheid. Nu, in hun toekomst, laat Novalis zijn figuren deze weg terug vervolgen. Terug naar de heelwording. Zoals Fabel bij haar tweede ontmoeting met de sfinx wist: Eros is nu in de Wijsheid, bij Sophia, en niet langer in de verliefde Verbeelding. Het gaat er dus om dat je je als volgende stap in je liefde moet laten leiden door wijsheid in plaats van door fantasie. Zij, de Fantasie, had weliswaar de kruik vol wijsheid meegekregen om hem eruit te laten drinken, maar dat deed ze niet. Later, aangekomen in de hoogste wereld, zullen we zien dat Perseus de spinklos aan Fabel overhandigt. Hiermee krijgt ze haar 'eigendom' terug en kan zij het nieuwe onsterfelijke leven scheppen met geestelijke draden.

9 Het optillen van de aarde *Fabel stijgt weer op naar het rijk van Arcturus en bericht, dat het levenloze weer is ontzield en dat het vlas is opgesponnen, en het levende zal regeren, het levenloze vorm geven en het gebruiken, en het uiterlijke zal verborgen zijn en het innerlijke geopenbaard. Ze vraagt om haar derde en laatste gunst: drie helpers, om de as van haar pleegmoeder te kunnen verzamelen, om de oude dager (Atlas) te helpen op te staan, zodat de aarde weer vrij kan zweven en niet op de chaos neergezegen ligt. Toermalijn verzamelt de as. Dankzij Goud en Zink en de kruik met het water van Sophie komt Atlas terug in zijn oude kracht. Fabel belooft hem de terugkeer van de vroegere vreugden zoals de tuin van de Hesperiden met hun gouden vruchten.*

9 Door de slang in het paradijs heel innerlijk, en nog wat meer ook uiterlijk herkenbaar in de evolutie in de mythes van Zeus, Danae, Perseus, Medusa en de drie oerspinsters raakten we als geestelijke wezens verstrikt in de stof, waar het zwarte licht van de materiële kennis ons slechts de dood kan leren kennen. Het overwinnen van de schaduwzusters en het materiegebonden denken (Schrijver) betekent een opstanding uit de stof, uit de dood. Wanneer 'de tijd gekomen is' betekent dit Opstanding. Een nieuw eeuwig leven. Niet voor niets behoort het fabeldier Fenix bij de poëzie, bij de altijd kind blijvende Fabel. Zij maakt haar werk nu af: van dood naar Opstanding. Eerst gaat Fabel daartoe voor het derde geschenk naar het hogere Zelf en zij krijgt drie dienaren of helpers mee, Toermalijn, Goud en Zink. Zij bestaan al! Ze zijn immers de eeuwige oerbeelden waarvan de drie spinsters de aardse representanten waren. De aardse gang door de dood is noodzaak voor de zich ontwikkelende mens. Er valt niet aan te ontkomen. Talloze mythen en sprookjes vertellen van de strijd tegen dit noodlot, maar de dood wint altijd. Behalve wanneer haar les geleerd is. Fabel weet hoe het dan verder moet gaan.

Novalis kiest de oerbeelden van de materie zelf, die hij als mijnningenieur daarvoor goed

genoeg meent te kennen. Toermalijn: Het is materie, maar haar hele verschijning laat een enorme drang zien om zich te richten naar de verticaal. Dan vanuit het zwart naar het groen en tot prachtige roze zuilvormige kristallen schept ze het beeld voor opstijgen vanuit de diepste duisternis van de nacht, de geestelijke wereld tot het groen van de opstijgende plantensappen en het purperen licht van de hemelse liefde. Eerst wordt door deze helper Toermalijn de as van de moeder verzameld. Door haar statische elektriciteit trekt toermalijn de as aan. Goud is symbool voor het oerbeeld van de zon zelf: Goud roest niet, dus bewaart zichzelf zoals ze in wezen is, mooi en warm van glans. Tevens is ze symbool van wijsheid, dus van het herkennen van het onvergankelijke. Maar bovendien toont zij haar dieper wezen wanneer ze verbonden wordt met kwarts (zand) en verhit. Heel sterk verdund werd goud in de middeleeuwen toegevoegd aan glas en zo verkreeg men de roze kleur voor glas in de vensters van kathedralen. Als kleur van Liefde zelf verschijnt het purperen licht van de zon. Zink, de derde helper, was als zuiver metaal pas rond 1800 ontdekt! Toermalijn is oeroud, dan komt goud, pas door het werk van mensen zo kostbaar en kostelijk. Zink is de jongste. De eenvoudige, onopvallende en goedkope jongste broer. De broer die in de sprookjes vaak dom is of veel slaap nodig heeft. Hoe kwam zink opeens bij de mensen, juist in deze periode in Europa?

Hieruit blijkt dat Novalis zijn tijd van leven en schrijven heel belangrijk vond. Er vond niet alleen een grote revolutie in Frankrijk plaats, maar ook Zink werd ontdekt. Als een teken van een ander soort revolutie, meer zoals Johannes de Doper predikte. Zink werd wel al eeuwenlang gebruikt, namelijk om aan koper toe te voegen, waardoor het messing verkregen werd, maar dat was altijd slechts als zinkerts, dus niet in zuivere vorm. Men kende het niet als zuivere vorm en kon het niet vinden ook. Zink heeft namelijk een veel lagere verdampingswaarde dan de bekende edele metalen, waardoor het bij het smelten van het erts telkens meteen verdampte en het werd daardoor en wel precies in Novalis' tijd bij toeval ontdekt. Het werd ontdekt toen 'toevallig' een koude plaat in de damp stond en zich daarop de zinkbloemen vormden. Men ontdekte dat zink, éénmaal uit zijn erts bevrijd, evenals goud niet kon roesten; er komt slechts een wat doffe grijze laag over het oppervlak. Zink vormt in de kou (dus op aarde.....of in dat bevroren noorden?) dus heel gemakkelijk een spiegel van bloemen en behoudt zo zijn oorspronkelijk wezen. Het roesten en de zoutvorming verandert immers elk metaal in een andere stof. Zink en goud, die dit beide niet doen, hebben daarom elk een symbolische waarde voor wat eeuwig en onvergankelijk is.

Het is zinnig om je te realiseren, dat de aardse wereld waarin we als mensen leven, behalve ons zelf als mensen nog de van elkaar te onderscheiden natuurrijken bevat van de stenen, planten en dieren, maar dat het rijk van de stenen twee heel verschillende soorten 'steen' bevat. De meer edele metalen en hun erts zijn namelijk heel anders dan alle andere stenen. Want metalen komen zuiver voor in aderen, of gebonden in andere vorm, waar ze dan uit vandaan gesmolten kunnen worden. De metalen kunnen vanuit hun zuivere gesmolten toestand in een door mensen bepaalde vorm weer 'bevroren' en zo hebben we metalen werktuigen, sieraden en andere voorwerpen. Nu is juist ook dit weer een verschijnsel, dat als microkosmos overeenstemt met het grote oerbeeld om ons heen. Ons zonnestelsel, de zon en de om haar bewegende planeten, zij zijn als stelsel van een zon met de aarde en de andere bewegende sterren oerbeeld voor deze stenen die kunnen smelten en door en voor de mens ontworpen vormen aannemen, de metalen. Deze metalen en de planeten zijn in de microkosmos van het menselijk lichaam verbonden met de kringlopen der innerlijke organen en de bijbehorende ritmen. Toermalijn reikt van zwart tot het mooiste roze. Gouden voorwerpen zijn vooral in tempels en paleizen te vinden en zink, dat zijn de emmers en de dakgoten, zelfs ook hele daken, van de gewone mensen.

Met hun hulp worden nu allereerst twee mannelijke representanten geheeld oftewel tot

Opstanding gebracht. Eerst Atlas, de goddelijke drager van de aarde, voordat de sterfelijk geworden mensheid hem van zijn plaats verdreef. Toen de mensen zich in sterfelijke lichamen moesten begeven ging elke samenhang verloren. Ze leefden slechts korte eindjes. Er waren geen doorlopende levensdraden meer en er ontstond chaos. Enorme chaos omdat mensen zich in elk volgend aardeleven niets meer herinnerden van het vorige! Niets meer wisten van hun hemelse bestaan en de besluiten die ze daar genomen hebben! Deze chaos kon Atlas niet verdragen. Elk mens draagt sindsdien immers zijn eigen aardse schedel op zijn eigen atlas (zo heet de hoogste halswervel). Maar nu de mens dat sterfelijke lichaam overwint en zijn draden weer terugvindt en kan samenweven met zijn lotgenoten, nu kan Atlas zijn taak weer hervatten. Het gaat hier ook om letterlijk gewicht en gewichtloosheid. Het kenmerk van de echte materie is immers dat het gewicht heeft. Dat het maten en gewichten heeft. Vaste dingen zijn geconcentreerde materie en daardoor het zwaarst. Zij hebben het **gewicht** en de macht, die de schrijver enkel kan waarnemen. Een bekende uitzondering is bevroren water, dat als ijs lichter is dan water zelf. Gelukkig maar, want zo overleven veel waterdieren de vrieskou. Hier echter is de aarde te zwaar geworden voor Atlas, toen de mensen lichamen kregen van vaste stof. In de zielenwereld is de substantie van lichtere kwaliteit, zoals vloeistof of gas. Daarin kan Atlas de hele aardbol gemakkelijk optillen, net als vroeger.

Fabel gebruikt het laatste restje uit de kruik der wijsheid voor Atlas. Atlas komt terug in zijn oude kracht door een gouden munt in zijn mond van Goud (als een knipoog naar het sprookje van Goethe waar de slang de gouden munten verslindt, die in haar tot licht worden, maar ook verwijzend naar de gebruikelijke betaling bij de Grieken voor de overtocht van de tijdelijke naar de eeuwige wereld, waarbij de gestorvene de munt in zijn mond onder de tong meekreeg), stromende wijsheid uit de kruik over zijn gelaat en borst, opgevangen aan zijn lendenen door Zink, en de beloften van Fabel, dat de oude goede tijden zullen terugkeren, en hij de Hesperiden en hun vruchtbare gaarde met de gouden appelen van wijsheid, die leven geeft, weer naast zich zal vinden. Hij kan daardoor de aarde weer dragen en haar zo opheffen uit de chaos. Ik besef opnieuw, dat Novalis het vergankelijke, dus tijdelijke, wil vervangen door het eeuwige, onvergankelijke, dat de oerbeelden van het vergankelijke bewaart. Als er geen tijd meer is, maar eeuwigheid, dan zijn verleden en toekomst deel van het eeuwige nu. Hij verbindt daarom de oeroude Atlas (een telg van de oudere (vóór-Olympische) Godengeneratie) met de toekomst. Opdat de mensheid op hoger plan weer één geheel wordt, één aards hoofd, op één Atlas. 'de oude tijden keren terug', zegt Fabel.

Hoe ziet dat er microkosmisch uit? Bij ons allemaal kan het soms moeilijk zijn het hoofd steeds maar soepel overeind te houden. Wie heeft er nog nooit een stijve nek gehad? Of een gevoel van chaos in zijn hoofd? 'Mijn hoofd loopt me om', horen we of zeggen we allemaal wel eens. Wat kunnen we van de genezende symboliek leren? Wellicht, dat je je moet voeden met erkende en tot waardevolle eenheid geslagen wijsheid, dat je de hemelse wijsheid over je heen moet voelen stromen en het moet opvangen. De wijsheid, die om ons heen in de natuur te vinden is, maar ook tussen de mensen. En dat je niet moet vergeten hoe het vroeger was, in je peuter- en kleutertijd, toen de gouden appelen nog naast je groeiden. Daar moet je je opnieuw mee verbinden. Het is werkelijk zo, dat een klein kind een lichaam heeft, dat voor veel groter deel uit vocht bestaat dan het lichaam van een volwassene. Hij kan nog helemaal in de sprookjeswereld, de magische realiteit, leven! Oude mensen hebben lichamen, die vergeleken daarmee echt uitgedroogd raken. Gelukkig herinneren ze zich vaak spontaan nog hoe het vroeger was, als kind. Wat je beleeft blijft bewaard! Je hebt die onsterfelijke Fabel. Zij was er al in je vorige levens. En zo kunnen ervaringen van je vorige levens en van hoe karma zich vormt, ook helpen.

10 **Opstanding** *Fabel gaat nu terug naar het huis, waar ze Sophie aan het altaar vindt,*

dat weer opgebouwd was, en overhandigt haar de as. Eros zit aan haar voeten, ernstiger en edeler dan ooit. Een prachtige lichtkroon hangt aan de zoldering. De vloer is ingelegd met bonte stenen, die om het altaar heen een grote kring vormen, bestaande uit veelbetekenende figuren. Ginnistan buigt zich wenende en met liefdevolle aandacht over een rustbed met daarop de sluimerende vader van haar dochter Fabel. Toermalijn had de as verzameld en Fabel geeft de urn aan Sophie en deze omhelst haar en wijst haar op haar beurt Fenix toe en de onsterfelijkheid. Dan vraagt ze haar om de bruidegom op te wekken en ook zegt ze dat Eros nu naar Freya kan gaan. Eerst helpt ze dus de vader om als bruidegom op te staan. Goud smolt het muntstuk en de schrijn waarin de vader werd gevuld met gesmolten goud. Zink wierp Ginnistan een ketting om en zij boog zich over de schrijn, zag zichzelf veelvuldig weerkaatst, legde haar hand op vaders hart en hij ontwaakte en drukte haar aan zijn borst. Het metaal stolde tot een heldere spiegel, terwijl zijn lichaam een fijne vloeiende beweeglijke massa werd, die elke indruk in de meest bekoorlijke bewegingen verried. Sophie wijdde het gelukkige paar en maande hen vlijtig de spiegel te gebruiken, die het oorspronkelijke beeld bewaart en elke begoocheling vernietigt.

10 De tweede man, de vader, waarin we het zintuiglijke waarnemen ontdekten, ligt nog midden in de tot chaos geworden ruïne van het huis. Maar let op! Het huis is in de door Sophie beheerste ruimte heel erg op het hemelse paleis gaan lijken! De lichtkroon boven het altaar en de figuren op de vloer zijn aardse weergaven er van. Fabel, die haar taak begonnen was met het aaneenspinnen van losse eindjes in de onderaardse ruimtes van de duistere krachten, door een dunne spleet in de rotsen kijkend naar de hemel, had daar de Fenix gezien. Sophie verbindt haar nu reëel met dat wezen, dat oprees uit de as. Dan wendt Fabel zich samen met Goud en Zink tot de vader. Hier wordt het muntgoud door Goud gesmolten en waarop het lichaam van de vader nu drijft en waarin Fantasie zichzelf meervoudig weerkaatst ziet. Zink werpt Ginnistan een ketting om de hals. De Fantasie krijgt het metaal van de dagelijkse gebruiksvoorwerpen als emmers en tobbes als een sieraad. Haar siert de eenvoud, en het trekt haar wat naar beneden, naar de realiteit van alledag. Als Fantasie zich over hem buigt en haar ketting van zink de golvende gouden massa raakt gaat deze stollen tot een heldere gouden spiegel.

Als Ginnistans hand nu zijn hart beroert ontwaakt de vader en richt zich op. Zijn lichaam is van een tere oneindig beweeglijke vloeiende massa, die elke indruk in de bekoorlijkste beweging verraadt. Hier onthult Novalis een groot geheim: de materiële wereld zoals ze bestond, bestaat niet meer. De Mater en met haar alle fysiek-zintuiglijke materie is verdwenen. Maar ook de vader, het waarnemen, het zintuiglijke zelf, is onsterfelijk en krijgt een nieuwe bestaansvorm. Het is zielesubstantie, waaruit zijn lichaam nu bestaat. Hier past hij als partner nu zo prachtig bij de dochter van de maan. Hij is nu als waarnemer van wat om hen is, even verbonden met haar, als dochter van de maan zelf het innerlijk van die zielenwereld, als hij op aarde was met de Mater, de zonnedochter.

Niet zomaar, maar vanuit de verbinding van de vader met zijn minnares Ginnistan ontstaat voor hen beiden zo de helende spiegel. Beide komen tot heelheid, de fantasie en de waarneming van de buitenwereld, door hun verbinding met zink en goud. Beide houden ze zo hun oorspronkelijke wezen rein. Ginnistan ziet zichzelf in het waarachtig spiegelende goud, en vader spiegelt elke indruk. Fantasie kan dus groeien en toch trouw blijven aan zichzelf! Zijn zintuigen kunnen zich nu verbinden met de Fantasie, maar dankzij de hemelse helpers zijn ze in hun nieuw verbond op de kosmische waarheid georiënteerd. Zo kunnen Waarneming en Fantasie als in de echt verbonden paar scheppend en toch steeds waarachtig zijn. Ze vormen zo een dankbaar paar!

11 **Eeuwig leven** *Dan schudt Sophie de as van de moeder in de schaal en geeft allen er*

van te drinken. Het blijkt een drank van eeuwig leven, die allen laat voelen dat ze zelf de vriendelijke hemelse moeder in zich dragen, om elk Kind eeuwig te baren. Sophie vertelt ze dat uit smarten de nieuwe wereld geboren wordt, en dat de as in tranen wordt opgelost tot een drank van eeuwig leven. De rest van de inhoud laat ze de diepten van de aarde in stromen. Ze stuurt Eros en Fabel naar zijn wachtende geliefde. Maan en aarde zweven naar het noorden, de hemel in, die door de hierheen getrokken offervlam van moeder en zoon niet langer bevroren is. Planten bloeien, alle lasten zijn verzonken tot een vaste grond onder de voeten, mensen zijn ontwaakt en worden vriendelijk begroet door de dieren. Een stalen schip wacht ze op en als ze zijn ingestapt richt het zijn steven naar het noorden. Zij gaan de trappen op naar het paleis. De bron op de binnenplaats leeft evenals de bomen, die bloeien en vruchten dragen.

11 Dan wordt de as van de moeder toegevoegd aan het water, de stromende wijsheid zelf, die Sophia beheert in haar offerschaal op het altaar. Wat er in het vuur van de materie overblijft is de as. Het wordt gevoegd bij het water, dat slechts het onvergankelijke er van bewaart. We zien dat Sophia later van tranen spreekt, en je kunt je voorstellen, dat je geaccepteerde verdriet, het verdriet dat je kon laten loslaten in het water dat vanuit je ogen stroomde, in de schaal van het hart dit hemelse water vormt. Naar buiten stromen de zoute en bittere tranen, maar naar binnen wordt slechts het zoete water der eeuwigheid bewaard. Ook de as van moeder is bewaard, verzameld door Toermalijn. De toermalijn is een oeroud gesteente, het stamt uit het vuur in de diepte van de aarde en heeft onvergankelijk zijn richting altijd gehouden, vanuit het diepste duister tot in het purperen licht. Het kan door druk of wrijving electrostatisch geladen worden en materie, stof, aantrekken en meenemen in die richting. Hier ontstaat in feite een verbinding tussen de onvergankelijke rest van het vlees, met die van het onvergankelijke woord (!) Ieder mag er van drinken en wordt zich dan van iets bewust. Ook de geofferde moeder, het op aarde zelfloos geworden gevoel in ons hart, verbonden met doorleefde wijsheid leeft opnieuw op binnenin ons allen. Zij is verbonden met de eeuwige zoon en met de harten van alle mensen. Na Atlas, die nieuw is verbonden met de aarde en de vader, nieuw is verbonden met Ginnistan. De bevruchting van de moeder door de vader, door wie en hoe de buitenwereld in haar binnenkomt kon het innerlijke kind Liefde voortbrengen. Elke beroering door de buitenwereld, via onze zintuigen binnenkomend, kon óók een kind verwekken bij onze fantasie, de min. Deze twee innerlijke kinderen samen kunnen ons naar onze eeuwige bestemming leiden, zegt Novalis, en Sophie stuurt ze daar nu heen, want het is tijd.

Onze innerlijke Eros, ons jonge ik, kan zich eerst hier op aarde op alle projecten storten, die hem aantrekkelijk lijken: hij is onder leiding van zijn min, de fantasie, daartoe verleid. Ondertussen kan ons verstand zich op aarde gaan uitleven rond het thema macht. Het identificeert zich dan met onze persoon, zoals die zich op aarde, door zijn lichaam, zijn omgeving en opvoeding, de voor hem aanwezige scholen, manifesteert. Als dit objectieve, dus gevoelloze verstand daar heerst, worden het gevoel, de moeder, en het onbevangen naïeve waarnemen, de vader, gevangen gezet en moet Fabel vluchten. Onze Fabel zal onze diepte invluchten, waar de pijn zit en het vragen. Soms word je gewoon ziek. Ooit vindt ze daar een plek vanwaar ze de hemel kan zien met de sterren, de geest, en ze kan de resten van de pijn omvormen tot gedichten. Zij kon nu op haar beurt haar jongere broer Eros terugbrengen in de bescherming van Sophie. Na de slaap in de damp van het water uit haar kruik is hij tot rust gekomen aan de voet van haar altaar.

Maar ook komt hier de alchemie te voorschijn, geheel zoals die in de natuur werkt. Daar heerst de drie – eenheid van Sal, Mercur en Sulfur. De hele natuur is tot as geworden in de herfst: alle blaadjes en bloemen zijn door de warme zomerzon verbrand, en tenslotte zijn alleen zaadjes en dode takken als hun as overgebleven. Dan komt het koude, mistige

en vochtige weer en dat is het water waarin deze as oplost. Daar komt de vorst overheen van sneeuw en ijs, en de stoffen in de zaden beginnen te kristalliseren. Ze beginnen tot zouten te worden. Dit wordt echter geen dood zout, maar door de terugkomende zon wordt het tot levende vorm, tot materie, die als zachte lenteblaadjes oplicht. Nieuwe bladeren, nieuwe bloemen. 'Gij zijt het zout der aarde' maande Christus zijn volgelingen, en zo zijn we voorbestemd om de scheppers van nieuwe levende vormen te worden.

Het slottaferieel wordt pas mogelijk zodra *ieder onderdeel, elke bewoner van je aardse woning, zich in zijn onvergankelijke wezen heeft teruggevonden*. Tot je Zelf komen gebeurt hier op omvattende schaal. Er wordt een transformatie beschreven van grote omvang, waarin zelfs macro- en microkosmos één worden. Je as, dat wat over is van je offer van alles wat je in het verleden gevoed en gedragen heeft, los je op in je tranen. Vermeng heel je lot met je verdriet, en accepteer het dan zoals het is. Drink je beker van Gethsémané. Accepteer het, jouw verleden en jouw verdriet. Dan wordt het in jou tot bron van eeuwig leven. Je voelt je een deel van de aarde zelf, die door jou in een nieuwe lente komt. En haar blauwe dampkring, haar sluier van wijsheid, omhult je en draagt je als een geestelijke moeder naar je nieuwe volwassen bestaan in de geestelijke wereld. De aarde en de maan begeven zich naar het ontdooide land van de sterrenkoning, van het hogere Zelf, je geestelijke wezen.

12 Voleinding *De oude held wacht ze op aan de poort en Fabel vraagt hem zijn zwaard aan Eros te geven. Goud gaf Eros een ketting die met zijn ene eind in de diepten der zee reikt, en met het andere einde om zijn borst is gewonden. Eros opent daarop de poorten met het zwaard van de oude held, en gaat in het paleis de zaal in recht op Freya af. Een slag klinkt en een vonk springt van Freya op het zwaard, waardoor zwaard en ketting lichtgevend worden. Eros werpt het zwaard weg en kust Freya lang en innig. Eros en Freya worden geëerd als het nieuwe koningspaar in lichtende verbondenheid. Sophie vlecht een band om hun ineen gestrengelde handen en als Freya die daarna omhoog werpt worden hieruit lichtkringen om ieders hoofd en de band legt zich over stad en zee en de hele aarde, die een eeuwig lentefeest viert. Perseus brengt een korfje met daarin de tot schaakspel geworden resten van hun vroegere oorlogen en een spinklos, die hij aan Fabel geeft, die vanuit zichzelf voor allen een gouden onverbreekelijke draad zal spinnen. Zij neemt plaats op de Fenix, boven de troon en zingt en spint en de draad lijkt vanuit haar borst te groeien. Nu komt de maan binnen met het bruidspaar, dat bestaat uit zijn dochter Ginnistan met de vader van Fabel. Het nieuwe koningspaar roept ze uit tot hun stadhouders op aarde. De troon wordt tot een bruidsbed voor Eros en Freya, gedragen door drie porfieren kariatiden aan de achterkant en een basalten sfinx aan de voorkant. Er boven zweeft de Fenix met Fabel. Fabel zingt dat Sophie de eeuwige priesteres van de harten is, en Sophie zegt, dat de moeder tegenwoordig is en zorgt voor hun geluk.*

12 De hele metamorfose van de aardse tot de hemelse, de stoffelijke tot de geestelijke mens, wordt geschilderd, en alles komt op zijn eigenlijke plek. Tot zijn wezen. Geen bevriezing meer, maar alles leeft en is beziel. Het hele bos groeit, bloeit en krijgt vruchten op de tonen van lieflijke muziek. Het gezelschap komt per schip, over de wateren der ziel, maar Goud heeft Eros via een gouden ketting om zijn borst verbonden met de diepten van de zee, als een geestelijke navelstreng: De Liefde wordt verankerd met de diepten van de ziel. Eros krijgt het zwaard van de oude held en opent hiermee de poorten van het paleis, van buiten naar binnen als een omgekeerde geboorte. Hij nadert de wachtende prinses en met een luide slag schiet een vonk van haar naar het zwaard, waardoor zowel zwaard als ketting lichtgevend worden. Een omkering van Perseus en Andromeda: niet langer is de weerloze jonkvrouw als voedsel voor de draak aan de rots geketend, maar de held is vrijwillig geketend aan de zeediepte. 'Werp het zwaard weg en wek je geliefde' roept Fabel en dat doet hij. Zo wordt hij van alle kanten geholpen om zijn

bestemming te vinden. De oude koning en Sophie, die de oude koningin blijkt te zijn, kronen Eros en Freya tot het nieuwe koningspaar. Sophie vlecht een band om beider handen, en vraagt ze die omhoog te werpen om zich zo met het hele volk te verbinden. Hetgeen geschiedt. Wijsheid verbindt Liefde en Vrijheid met elkaar en met hun onderdanen. Eros, Liefde, is overal mee verbonden. Wat een majesteit.

Dan komt Perseus binnen en hij overhandigt Eros een schaakspel. Het bevat de resten van zijn vijanden, zodat de herinnering aan oude strijd altijd kan dienen om er van te leren en eraan te oefenen. We zagen hoe de schrijver en zijn dienaren als zwart leger moest dansen, en ook dat in het zwarte licht alle figuren witte schaduwen wierpen. De schrijver was het logische verstand, dat zich schoolde aan de tot harde dode materie geworden werkelijkheid. Dat is precies wat het schaken ons nog altijd kan leren: logisch en consequent denken, doelgericht en de stappen van je tegenstander doorgrondend. De vroegere strijd stolt zich tot het koninklijk schaakspel. Hij overhandigt Fabel de spinklos, haar rechtmatig eigendom, zodat ze eeuwig levende geestelijke draden kan spinnen, en de Fenix komt eraan, waarop ze gaat zitten. Zij zingt en spint met de klos een draad die uit haar borst tevoorschijn komt: aaneen geregen woorden worden tot onverbrekelijke levensdraad. Hun plaats is boven de troon. Door deze plaatsing boven de troon verwijst Novalis naar het lot van Ariadne, de dochter van koning Minos. Zij hielp met haar zelf gesponnen draad en haar kennis van het labirint Theseus om het monster de Minotaurus in de diepte van de grotten van koning Minos te overwinnen. Theseus liet haar alleen op een eilandje achter, waarna zij de vrouw werd van de god Dionysos. Hij vereeuwigde haar na haar dood in de sterrenwereld als de Corona Borealis, de noordelijke kroon. Schaken en dichten zijn beide geestelijke taken: het scholen van het denken aan het schaakspel en het componeren en zingen van liederen, van hart tot hart. Geestelijk koningschap voor Eros en Freya met Fabel, en aards stadhouderschap voor Ginnistan en vader.

Zelfs de drie oude spinsters en de sfinx worden getransformeerd tot hun ware wezen en komen weer tevoorschijn. Het verleden als de dragers van het bruidsbed, waarin de toekomst zal ontstaan: de spinsters aan de achterzijde als porfieren kariatiden en de sfinx als leeuw van basalt aan de voorkant. De slotwoorden zijn het lied van Fabel: Gegrondest is het rijk der eeuwigheid, strijd en verdriet eindigen in liefde en vrede. Sophie is voor eeuwig priesteres der harten.

Er zijn nu drie koningsparen, Arcturus met zijn vrouw Sophie, die wellicht heersten voor de aarde bestond. Eros en Freya, die nu het nieuwe koningspaar zijn in het één geworden rijk van aarde en eeuwige sterrenhemel. En tenslotte de Vader en Ginnistan, die stadhouders worden op de aarde, die immers ook een eenheid geworden is met de maan.

Is er dan verschil tussen de drie koningsparen?

Arcturus die blijvend in het hemelse paleis in het noorden is, met zijn vrouw Sophie, die aan het altaar stond, en de schaal bewaarde. Het altaar dat verticaal de aarde, hemel en onderwereld verbond, en de schaal die het tijdelijke van het eeuwige scheidt. Ze zouden meer bij de hogere vormen van het denken kunnen behoren. De vader zowel als Ginnistan zijn zeer actief en worden op de nieuwe aarde opnieuw ingezet. Ze zouden bij de krachten van het willen passen.

Het voelen is een ontroerd kunnen worden. Een overgave. Zeer opvallend is de passieve, slechts op verbindingen gerichte activiteit van Liefde. Ook Freya is heel passief in haar wachten. Maar bij Eros is ook Fabel opnieuw geboren. Hij komt slechts verder in zijn groei samen met de zeer actieve, zeer van inzicht en weten vervulde dienende taak van Poëzie. Dit kun je goed begrijpen als je de twee kinderen nader beschouwt: Fabel is *eeuwig* Kind en Eros is het Kind *van de Aarde*. Fabel is, was en blijft een kind, dat er al was vóór de spinnende zusters en verleden en toekomst omvat. Zij is daardoor in staat het lot te

sturen. Ze helpt de zusters hun taak te beëindigen en is net zo thuis in de hoogste hemel als in de diepste kerker. Ja, vanuit die kerker ziet ze de sterren, en zelfs het sterrenbeeld Fenix, dat haar tenslotte draagt, wanneer zij haar rechte plaats inneemt, boven de troon. Zij is het eeuwige kind in ons, het kiempunt, dat altijd is en groeit.

Eros, de Liefde, is pas op de Aarde geboren. Hij hoort bij de in de hemel wachtende Vrijheid, zijn bestemming, maar ze zijn pas compleet met het eeuwige kind, het kiempunt Fabel, en haar muziek. Het moederoffer komt overeen met dat van de slang in het sprookje van Goethe. De slang, die tot edelstenen uiteenvalt, waaruit de onvergankelijke brug tussen aards en eeuwig leven oprijst. Het is tijd, zo stelt Goethe, als zij tot dit offer bereid is. Ook bij Novalis brengt dit moederoffer van Materia de grote transformatie.

Gegrondvest is het Rijk der Eeuwigheid/In liefd' en vrede komt ten eind de strijd.

Vorbij is nu de lange droom der smarten/ Sophie voor eeuwig priesteres der harten.

Met dit lied, dat Fabel zingt, eindigt het sprookje, en deze woorden hoeven geen uitleg, IJzer blijft tot op het laatst, via het stalen schip en het zwaard, de richting wijzen naar het noorden, waar in de eeuwigheid de vrede wacht. Dit is volgens Novalis onze toekomst.

Marianne Carolus